

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
na pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvu telefon 50, upravnitva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petinna vrsta mali oglasi po Din 1'50 in Din 2'—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2'50, veliki po Din 3'— in 4'—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošilnica plačana v gotovini.

Nemčija in Društvo narodov.

Ženeva, 27. septembra 1924.

V svojem pomembnem govoru na seji plenuma 4. septembra se je g. Mac Donald bavil tudi z vprašanjem vstopa Nemčije v Društvo narodov in je nemško vlado kategorično pozval, da čimprej vstopi, češ: »Društvo narodov si ne more privoščiti luksuza delati brez Nemčije in nemogoče je razpravljati o razorožitvi, o sigurnosti, o garancijah za obstanek malih narodov in katerem-koli vprašanju sploh, dokler nam v tej dvorani reži nasproti grozeča praznina. Tudi v interesu Nemčije same ni, da bi še dalje ostala izven Društva narodov; kajti pogajanja z osamljenim Berlinom ne bodo vodila do rezultata. Londonška konferenca je ustvarila med Nemčijo in ostalimi državami nove odnose; ti pa se morajo sedaj učitviti s prihodom Nemčije v dvorano te skupščine. Nov evropski sistem bo šele takrat gotov, kadar bodo naši stari sovražniki prenehali biti naši neprijatelji in bodo prišli sem, da pri skupnem delu prevzamejo del odgovornosti. Upam, da se ta cilj ne glede na nekatere tehnične težkoče lahko takoj ostvari...« In če bi Nemčija temu pozivu tudi takoj sledila, bi se njen vstop gotovo izvršil brez posebnih zaprek kot radost in od potrebnih večine zaželen dogodek. Na mesto tega pa je nemški nacionalizem bolj kakor do tedaj pel svojo visoko pesem in zahteval od vlade, da najprej takoj izroči vsem vladam tako imenovano noto o odgovornosti za vojno. Vlada g. Marxa iz notranje-političnih razlogov tej sicer neodgovorni agitaciji ni nasprotovala, marveč je oklevala in šele po treh tednih, ko je uvidela svojo napako, sporočila preje nepričakovano javnosti svoj sklep o pripravljenosti za vstop v Društvo narodov.

Po treh tednih se je ugodno razpoloženje precej ohladilo in posebno v krogih francoske delegacije se na te berlinske sklepe gleda z nemalim nezaupanjem v njuno iskrenost. Sicer se je v tukajšnjih krogih, dasiravno so bili večinoma točno informirani o korakih uglednih faktorjev, ta sklep berlinske vlade sprejel z zanimanjem, ker je to sploh prva direktna izjava s strani Nemčije o njenem razmerju napram Društvu narodov. Splošno se je pričakovalo, da bo temu sklepu neposredno sledila tudi prošnja za vstop, kar se pa do danes ni zgodilo. Smatra se, da tega koraka nemška vlada tekom tega zasedanja, ki bo trajalo še par dni, najbrže sploh ne bo podvzela, marveč da bo to v ugodnem slučaju storila v teku prihodnjih mesecev, na kar bi se vršilo v januarju prvo izredno zasedanje Društva narodov. Na tem zasedanju bi bila razen Nemčije sprejeta še Turčija, ki je tudi že storila neoficijalne korake.

Glede nekaterih momentov, ki so v zvezi s pripravami za vstop Nemčije, pa sem se obrnil za informacije na nemškega poslanca g. Breitscheida, ki se že od začetka zasedanja nahaja v Ženevi kot oficijelni nemški »opazovalec«. Dasiravno zelo prijazen, je bil v svojih odgovorih zelo previden, ker pač zelo občuti odgovornost svoje delikatne vloge. Stalno je v zvezi predvsem z angleško in francosko delegacijo in je dobro poučen o vseh tendencah. G. Breitscheid se je rad odzval moji prošnji in mi dal na moja vprašanja sledeča pojasnila:

— »Sklepi nemške vlade o vstopu v Društvo narodov so ponekod sprejeti z iznenadenjem. Ali je potovanje g. dr. Nansena v Berlin morda v zvezi z naglim preokretom mišljenja nemške vlade?« —

— »Na sklepe vlade g. Marxa so vplivale največ intervencije uglednih nemških osebnosti iz Ženeve in tudi od drugih, ki so dobro poznale pravo razpoloženje in pa odločen nastop enega dela javnosti v Nemčiji sami. Socialno-demokratska stranka je n. pr. neposredno pred tem vložila v parlamentu ostro interpelacijo o zavlačevanju vstopa. G. dr. Nansen pa je delal samo kot prijatelj Nemčije. Njegova akcija je čisto njegova osebna zadeva in je on v Berlinu samo obvestil kanclerja in druge odgovorne faktorje na položaj v Ženevi glede vstopa.«

— »Poleg objavljenega komunikeja namerava nemška vlada izročiti državam, ki so zastopane v svetu Društva narodov, tudi še poseben memorandum. Ali Vam je znana vsebina in pogoji za vstop?« —

— »Memorandum, ki ga imate v mislih, je že izročen vsem državam, ki so zastopane v svetu. Popolnoma netočno pa je vse, kar prinašajo listi o njegovi vsebini. Nemška vlada v njem znova povdarja svojo željo in pripravljenost vstopiti v Društvo narodov, ne postavlja pa nobenih zahtev in nobenih pogojev. Pač pa se v njem razpravlja o nekaterih vprašanjih, ki so s tem v zvezi.

Prvo je vprašanje stalnega mesta Nemčije v svetu Društva narodov. To vprašanje pa je med tem že ugodno rešeno, kajti nobena od zainteresiranih držav nima nič proti temu, da bi se ugodilo tej upravičeni želji. Kolikor je meni znano, nameravajo pri tej priliki število članov sveta zvišati od 10 na 15.

Nadaljno vprašanje se nanaša na določbo članov 16 in 17 pakta. Nemčiji je mnogo lažje na tem, da se oslobodi od obvezne oborožene pomoči kakim napadenim sosednim državi, ker ona take pomoči vsled malega kadra vojaštva ne bi mogla nuditi. Mi mislimo pri tem predvsem na možnost rusko-poljskega konflikta.

Izražene so še nekatere želje, med temi tudi ta, da nemški narod trajno ne more sam nositi odgovornosti za svetovno vojno. Po mojem osebnem mnenju bi bilo bolje storjeno, če bi se to sploh opustilo.

Končno se izraža tudi nada, da bo Nemčiji v bodočnosti dana možnost sodelovati tudi pri upravi nad kolonijami.

— »Ne mislite tudi Vi, da bi bilo marsikatero vprašanje ugodneje rešeno za Nemčijo, če bi že dosedaj sodelovala v Društvu narodov; tako n. pr. vprašanje Saara, Gdanskega, Gorenje Šlezije in drugih?« —

— »Prepričan sem, da bi sodelovanje Nemčije gotovo vplivalo na drugačne rezultate in upam, da se bo to v bodočnosti tudi zgodilo, kajti jasno je, da je direktno sodelovanje v Ženevi v družbi zastopnikov vseh narodov velikega pomena. Zelo dvomljivo pa je, če bi bilo vprašanje saarske kotline mogoče rešiti drugače. Mogoče da se bo dala doseči nova rešitev po vstopu Nemčije z direktnim sporazumom med Francijo in Nemčijo. Vzhodna obmejna vprašanja kakor vprašanje poljskega koridora, gorenje Šlezije in druga so vsekakor takega značaja, da si moramo želeli novih odločitev. Seveda nima Nemčija nobenih namenov niti možnosti izsiliti tako odločitev z orožjem, dasiravno so nekatera vprašanja kakor n. pr. poljski koridor zelo mučna in pereča. Zelo važno je za nas tudi vprašanje garancijskega pakta. Če bi bila Nemčija v Društvu narodov, ne bi obstojala nevarnost, da bi bila ost tega pakta naperjena proti njej.

— »V zvezi z vstopom Nemčije se mnogo govori o možnosti revizije mirovniških pogodb in trdi se, da bi mogla Nemčija pri tem računati na podporo Angije. Verujete v možnost skorajšnje revizije mirovniških pogodb sploh in specielno v tem slučaju?« —

— »Mislim, da v Nemčiji ne obstoja tako mišljenje in da se tudi ne računa na podporo Angije, dasiravno je po čl. 17. pakta podana možnost, da se doseže revizija posameznih pogodb in smatram, da se bo moralo mnogo določb akomodirati, ki bo praksa pokazala njihovo nelogičnost. Konečno pa je tudi nedavno doseženi »londonski sporazum« neke vrste revizija takih odločb. Vendar pa smatram, da je sedaj popolnoma napačno in sploh škodljivo uporabljati izraz revizija, ker je že on sam nesimpatičen zaveznikom. Ščasoma se bo z dobro voljo in iskrenostjo ustvaril ugodnejši položaj.

— »Tudi se poudarja ravno z nemške strani, da bo Nemčija v Društvu narodov posebno delovala na izpolnitvi pogodb o varstvu manjšin. Koliko se pri Vas dosedaj veljavne določbe glede tega smatrajo za nepopolne?« —

— »Vse države bi se morale obvezati, da bodo dale manjšinam potrebno svobodo posebno na kulturnem polju in po možnosti tudi na političnem in upravnem. Za Nemčijo to vprašanje ni tako važno, ker biva na njenem teritoriju samo malo število prebivalstva slovanskih manjšin. Glede novih držav, kjer so manjšine naseljene kom-

paktno v večjem številu kakor n. pr. na Češkem, pa sem mnenja, da vprašanje politično-upravnih svoboščin manjšin ne more biti aktrualno. Čokler se te države popolnoma ne konsolidirajo in ne učvrstijo svojega položaja. Naglasiti pa se mora vedno, da ima Nemčija mnogo interesa, da se dajo nemškim manjšinam potrebne kulturne pravice.«

— »Morda še par besed o Vaših impresijah o letošnjem zasedanju Društva narodov, gospod poslanec?« —

— »Letos prisostvujem prvič osebno zasedanju Društva narodov in lahko rečem, da je delovanje napravilo name ugoden vtis posebno glede mogočnega razvoja delo-

kroga. Društvo narodov je postalo središče svetovne politike. V sedanjem svojem značaju pa za nas nikakor ne more biti še ideal, vendar je dobro izhodišče za vesoljno organizacijo za čuvanje svetovnega miru in kulturnega sodelovanja vseh narodov.

Zalibog so pri nas premalo poučeni o delovanju Društva narodov in do nedavno se je celo sovražno gledalo na to institucijo, ker je bila ustvarjena z versajsko mirovno pogodbo. Treba bo mnogo dela, preden se v javnosti predrugeta mišljenje.«

Po kratkem razgovoru o razmerah v Jugoslaviji, ki je g. poslanec skoraj popolnoma neznana dežela, sem se poslovil od g. Breitscheida. Viktor Schweiger.

Po kraljevi vrnitvi v Belgrad.

NAPORI RADIKALNE STRANKE, DA SE REŠI SVOJE PASIVNE VLOGE. — ZAČETEK JAVNEGA OBRACUNA V RADIKALNI STRANKI.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) V političnih krogih se smatra, da je položaj vlade po kraljevi vrnitvi popolnoma pravilen. Smatra se, da bo končnoveljavno rešeno vprašanje vstopa HRSS v vlado in da bodo do četrtka določeni člani HRSS prevzeli svoje resore. Nekoliko radikalnih poslancev je danes v radikalnem klubu razpravljalo o položaju. Nekateri radikalni ocenjujejo položaj še precej pravilno. Smatrajo, da je Pašić storil veliko napak. Potrebno bi bilo najti nek izhod, da bi tudi radikalna stranka ali vsaj en del igral neko vlogo pri nadaljnjem reševanju političnih vprašanj. — Mnogi politični krogi pa mislijo, da se jim tudi to ne bo posrečilo. Nasprotniki sedanjih vlade pa trdijo, da je avdiencia načelnika generalnega štaba pri kralju najbrže znak nezaupanja proti sedanji vladi, posebno še, ker kralj ni sprejel v avdienco nobenega člana sedanjih vlade. Po pravici se pa soglaša, da avdiencia načelnika generalnega štaba nima nobenega političnega značaja in je le navadno poročilo kralju kot vrhovnemu poveljniku vojaštva.

Vsa zborovanja, ki so jih radikalni sklicali za včeraj in za soboto, so prešla neopazeno. Radikalni so napovedali, da bo na shodu v Novi Pazovi govoril tudi Pašić. To-

da Pašić na ta shod ni prišel. Ta slab uspeh radikalnih shodov in Pašićeva odsotnost na shodu v Novi Pazovi smatrajo kot posledico slabega položaja v radikalni stranki. Misli se, da je hotel Nikola Pašić porabiti odsotnost Ljube Jovanovića, ki je včeraj prisostvoval slovesnostim v Kragujevcu, za to, da se s svojimi prijatelji svobodno posvetuje, kako najti izhod iz današnjega položaja, ki je zelo poguben za edinstvo radikalne stranke. S kongresom neodvisnih radikalov v soboto in z uspehi Nastasa Petrovića je za radikale ustvarjen mučen vtis v stranki, ki ni zadovoljna s Pašićem. Pašića in njegovo najbližjo okolico mnogo revo-lutira Mihajlo Ranković s pisanjem v »Smotrici«, ki vodi ostro kampanjo proti korupcionizmu v radikalni stranki. Raditega so Pašić in njegova okolica organizirali sestanke članov okrožnega odbora radikalne stranke v Šabcu, ki je imel namen, Rankovića in njegove somišljenike izključiti iz radikalne stranke. Včeraj je na tem sestanku v Šabcu prišlo do razcepa med radikali, ker večina udeležencev tega ni hotela storiti. Ta pojav v Šabcu se mnogo komentira in se smatra, da je velike važnosti, ker je začetek javnega obračuna med radikali.

Upravne razmere na Hrvatskem.

PODREJENI ORGANI SABOTIRAJO VLADNE ODREDBE. — HRSS ZAHTEVA IZPOLNITEV NEZASEDENIH MEST.

Zagreb, 29. sept. (Izv.) Včeraj od 6. do tričetrt na 8. je bila v stanovanju Stjepana Radića seja predsedstva HRSS, katere se je udeležil tudi predsednik Hrvatske Zajednice dr. Lorković. Na seji so obširno razpravljali o političnem položaju in ugotovili, da se razmere na Hrvatskem v upravnem oziru niso niti malo izpremenile in da bi bilo treba izvršiti celo vrsto stvarnih in osebnih sprememb, da se onemogoči sabotiranje ministrskih naredb s strani podrejenih organov. Ugotovljeno je namreč, da podrejeni organi posameznih ministrstev pogosto ne samo sabotirajo, marveč delajo

uprav nasprotno od onega, kar jim ministristvo ukaže, da naj izvrše. Sklenjeno je, da potuje podpredsednik dr. Maček v Belgrad in na podlagi elaborata, ki ga je izdelalo predsedništvo HRSS, intervenira v posameznih ministrstvih, da se spremembe, ki so bile določene, začno takoj izvajati. Dr. Maček je nocoj ob pol 9. v spremstvu načelnika pravosodnega oddelka pri pokrajinski upravi v Zagrebu dr. Obora odpotoval v Belgrad. Misli se, da se bo ob tej priliki rešilo tudi vprašanje izpolnitve še nezasedenih mest pri pokrajinski upravi v Zagrebu.

Odkritje spomenika češkoslovaškim žrtvam.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Včeraj je bil na slovesen način odkrit spomenik češkoslovaškim vojakom, ki so bili usmrčeni v Kragujevcu. Slovesnosti se je udeležilo odposlanstvo iz Češkoslovaške in veliko število družin pokojnih vojakov. Protestantki vladika je imel službo božjo. Prisostvovali so ministru dr. Korošec in Hadžić, belgradski češkoslovaški poslanik Šeba, kraljev odposlanec, podpredsednik češkoslovaškega parlamenta Buřival. Vladika Kiril je odkril spomenik. Nastopilo je več govornikov: župnik kragujevske garnizije, kragujevski župan, češkoslovaški poslanik, ki je govoril hrvatsko, in demokratski poslanec Miloš Radosavljević. Nato se je vršil pregled čet. Na banketu v častniškem domu je govoril Lj. Jovanović. Kralju in dr. Masaryku je bila odposlana pozdravna brzojavka. Danes je en del udeležencev odpotoval v Oplenac, kjer so položili v nocoj grob pokojnega kralja Petra. Del udeležencev je pa odpotoval v Belgrad. Nocoj bo belgrajska občina pogostila češkoslova-

ške goste. Jutri se vrši banket v Topčideru, nakar odpotujejo na Češkoslovaško.

ZBOROVANJE ZEMLJORADNIŠKE STRANKE.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Včeraj se je začel v Belgradu kongres zemljoradnikov iz vse države. Ob 10. se je začelo zborovanje, kateremu je prisostvovalo okoli 4000 zemljoradnikov. Tudi zastopniki SKS iz Slovenije so došli. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen bivši poslanec Čeda Stanković. Nastopilo je več govornikov, med njimi Vojislav Lazić, predsednik zemljoradniškega poslanskega kluba. I. Mer-molja je pozdravil zborovalce v imenu slovenskih kmetijev. Popoldne je bil odprt V. kongres zemljoradniške stranke, na katerem je bilo okrog 400 delegatov. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Mihajlo Stajić, bivši zemljoradniški poslanec. V imenu zemljoradniških emigrantov iz Bolgarije je pozdravil Kosta Todorov, bivši poslanik v Belgradu. Izvolili so razne sekcije in poslali pozdrav kralju. Tajnik glavnega izvrševalnega odbora Uroš Stajić je poročal o delovanju glavnega izvrševalnega odbora. O poročilu se je razvila de-

bata, nakar je bilo poročilo sprejeto. Danes se je zborovanje nadaljevalo. Predsednik zemljoradniškega poslaniškega kluba je poročal o klubovem delu. V debati so

govorniki ostro napadali P.-P. režim in ga obsojali. Sedanje vlado bodo podpirali. Poročilo je bilo sprejeto. Zborovanje je bilo zaključeno s plesom kola.

Popolno zaupanje kralja v vlado.

NAVDUŠENJE ZA VSTOP HRSS V VLADO.

Belgrad, 29. sept. (Izvir.) Predsednik vlade Lj. Davidović je bil zvečer od 5—7 pri kralju. Ko je odhajal iz dvora, so se okoli njega zbrali časnikarji in Davidović jim je rekel: »Poročal sem kralju o položaju in kaj smo napravili. Obvestil sem ga, kaj se sedaj dela. Rekel sem, da se prihodnji teden sestane skupščina. Poročal sem mu, da so razni zakoni v načrtu in obtožnice gotove. Na to sem kralja obvestil, kaj je treba storiti, da se položaj ustali. Kralj je odgovoril: Pa kako more biti položaj labilen, ko imate večino v parlamentu in moje popolno zaupanje?»

Ko so časnikarji odhajali po razgovoru z Davidovićem iz predsedstva vlade, je bila zunaj zbrana velika množica ljudstva, ki je povpraševala, kaj je Davidović povedal. Ko so slišali, so vzklicali: Živio kralj, živio Davidović, živio sporazum!

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Po nocojšnjem

razgovoru Davidovića s kraljem je razčiščenje položaja ugotovljeno. Politični krogi verujejo, da bo ukaz o novih ministrih podpisan najkasneje jutri ali pojutrišnjem. Izgleda, da obstoja samo še ena želja, da se izve, s kakim razpoloženjem bo sprejet vstop zastopnikov HRSS v vlado. V ta namen se bo jutri Nastas Petrović razgovarjal s kraljem v tej stvari. More se trditi, da vlada v Belgradu navdušenje za vstop HRSS v vlado in da se pripravljajo velike ovacije. Po nocojšnji avdienci Lj. Davidovića je nastala pri radikalih in samostojnih demokratih prava panika. Vidijo, da so izgubili vse šanse. Zanimivo je, da je prišel v Belgrad dr. Žerjav. Gotovo je, da intrigira zopet proti današnji vladi ali njegove intrige kakor tudi intrige njegovih kompanjonov bodisi samostojnih demokratov bodisi radikalov so doživle popeljen fiasko pri zdravi politiki današnje vlade narodn. sporazuma.

MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Nocoj se je od 5 do 9 v 9 vršila seja ministrskega sveta. Od 5 do 7, dokler je bil Davidović v avdienci, je predsedoval dr. Korošec. Izvoljen je poseben ministrski odbor, ki podpiše vse odloke v razvrščanju uradnikov. V odboru so: dr. Hrasnica, Pečić, Šumenković, dr. Kulovec. Sprejeto je končnoveljavno besedilo zakona o pobijanju korupcije. Jutri bo ta zakonski načrt predložen kralju, nato pa narodni skupščini. Zunanji minister je poročal, da je albanska vlada protestirala pri Društvu narodov radi vpada plemen Kučev in Vasojevićev na albansko pleme Klimenti. Zunanji minister je takoj dal nalogo predsedniku naše delegacije pri Društvu narodov dr. Kumanudiju, da poroča, kako so Albanci odvedli živino, nakar so naši vdrlji za njimi, da jim ugrabljeno odvezamejo. — Razpravljali so nagrade o avtonomni carinski tarifi, ki bo služila pri pogajanjih z raznimi državami. To vprašanje še ni končnoveljavno rešeno. Minister Hadžić je poročal, da je letos 337 gojencev dovršilo Vojno akademijo z dobrim uspehom. Ukaz o novih podporočnikih bo kmalu podpisan. Najboljši uspeh je pokazal gojenec - Hrvat, za tem pridejo trije Slovenci, Srb je šele na petem mestu. — Zatem so razpravljali o progi Bar—Virpazar, ki je last italijanske družbe. Pogodba poteče 1925. Sedaj je treba pogodbo podaljšati ali pa železnico odkupiti. Ta družba je oproščena vseh taks, čemur se sedanjí minister za finance protivi. Ta zadeva je že 5 let na dnevnem redu. Prejšnje vlade niso rešile tega vprašanja. Sušnik bo to vprašanje proučil in stavil predlog. Ministrski predsednik je poročal o svojem razgovoru s kraljem.

MINISTRI ZOPET V BELGRADU.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) V Belgrad so se vrnili ministri dr. Korošec, dr. Kulovec, Hadžić, dr. Spaho, Pečić in Petrović.

IZ MINISTRSTVA ZA SOCIALNO POLITIKO.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Za načelnika splošnega oddelka v ministrstvu za socialno politiko je imenovan Hrvat Ivan Magovčević, dosedanjí nadzornik v istem ministrstvu.

DR. KUMANUDI ČLAN ARBITRARNEGA SODIŠČA V PARIZU.

Belgrad, 29. septembra. (Izv.) Zunanji minister je določil dr. Kosta Kumanudija kot našega zastopnika pri arbitrarnem sodišču v Parizu, na katerem se bo reševalo načelno vprašanje ali je kraljevina SHS nova ali stara država. Dr. Kumanudi je danes odpotoval iz Zeneve v Pariz. Po členu 297 verzajskega miru imajo vse zavezniške države pravico do sekvestracije in likvidacije vsega imetja nemških podanikov. Naša kraljevina se smatra za staro državo, ker je izvrševala sekvestracije in likvidacije imetja nemških podanikov. Proti temu so Nemci vložili protest pri arbitrarnem sodišču in zahtevali odškodnino 10 milijonov zlatih Din. Nemci pravijo, da je naša država nova, in da nima pravice okoristiti se s členom 297. Naši zastopniki so že pred dvema letoma dokazali, da je kraljevina SHS mednarodnopravno samo razširjena predvojna Srbija. Arbitrarno sodišče je to naše stališče sprejelo in nemške pritožbe odbilo. Vendar velja to samo za predvojno Srbijo. Sedaj so Nemci znova sprožili to vprašanje za nove kraje in o njem se bo v Parizu sedaj razpravljalo.

OBČNI ZBOR JNU.

Sušak, 29. sept. (Izv.) Danes se je tu pričel časnikarski zbor, ki se ga udeležuje okoli 100 časnikarjev. Mesto je v hrvatskih zastavah. Opoldne je priredila mestna občina časnikarjem banket, na katerem je časnikarje pozdravil sušaški župan dr. Ku-

tič. Zvečer so časnikarji priredili večerjo na čast predstavnikom Sušaka in Hrvatskega Primorja.

OBČINSKE VOLITVE V KRALJEVICI.

Kraljevica, 29. sept. (Izv.) Včeraj so se vršile občinske volitve. Izvoliti je bilo treba 7 odbornikov. Zmagala je lista HRSS, katero so volili tudi pristaši Hrvatske Zajednice. Pribeževičevi demokrati in radikalni niso dobili niti enega mandata.

VPADI ALBANECV V NAŠO DRŽAVO.

Belgrad, 29. septembra. (Izv.) Po vesteh iz Podgorice je skaderski prefekt obiskal našega konzula v Skadru in mu poročal o vpadu albanskih razbojnikov v našo državo. Izjavil je, da bo skrbel, da se prepreči nadaljnji vpadi. Albanski poslanik je v Belgradu vložil protest proti vpadu Črnogorcev v Albanijo.

ITALIJA NAJ POSREDUJE.

Pariz, 29. septembra. (Izv.) »Petit Parisien« poroča, da so je albanska vlada obrnila na laško vlado s prošnjo, da posreduje v Belgradu zaradi obmejnih sporov med Albanijo in Jugoslavijo.

DELO V ŽENEVI.

Zeneva, 29. septembra. (Izv.) Tretja komisija je končala svoje delo. Poročilo dr. Beneša je komisija odobrila s malimi izpremembami.

Zeneva, 29. septembra. (Izv.) V pravni komisiji Društva narodov je prišlo do ostrega nasprotja med Japonci in ostalimi zastopniki. Japonci so zahtevali znatne izpremembe v besedilu onih paragrafov, ki opredeljujejo besedo »nasprotnik«. Na predlog francoskega zastopnika so izvolili poseben odbor, ki naj to vprašanje prouči in reši.

ANGLEŠKO-NEMŠKA TRGOVSKA POGODBA.

London, 29. septembra. (Izv.) Potovanje angleškega poslanika v Berlinu, lorda Abernove, v London ne stoji v nikaki zvezi z obnovo angleško-nemških trgovskih pogajanj. Splošno upajo, da bo nemško-angleška trgovska pogodba gotova koncem novembra.

KONFERENCA ZA RAZOROŽITEV.

Zeneva, 29. septembra. (Izv.) Veliko konferenco za razorožitev nameravajo sklicati 15. junija 1925 v Zenevo.

BOLJŠEVIŠKA PROPAGANDA NA DUNAJU.

Dunaj, 29. septembra. (Izv.) Dunajska policija je zaprla dva inozemca, ker sta osumljena, da sta boljševiška agitatorja in da sta prišla v Avstrijo z namenom, da podpirata štrajk kovinskih delavcev. Pri aretirancih so našli večjo vsoto dolarjev.

PODZEMNA ŽELEZNICA V RIMU.

Rim, 29. septembra. (Izv.) Občina Rim je sklenila zgraditi podzemno železnico. Dela so že oddana neki italijansko-francoski družbi. Stroški so proračunani na 10 milijonov lir.

IZGREDI V PEŠT.

Budimpešta, 29. septembra. (Izv.) Socialni demokratje so v nedeljo praznovali 60 letnico obstoja svoje stranke. Po zborovanju so zborovali odšli v mesto, kjer jih je policija razgnala. Več oseb je lahko ranjenih.

GENERAL BUDJENI UBIT?

London, 29. septembra. (Izv.) Iz Georgije poročajo, da je padel v boju znani sovjetski general Budjeni.

BOJ ZA ŠANG-HAJ.

Šang-haj, 29. septembra. (Izv.) Čete Čekiangsa so začele ofenzivo proti četam

Kiangtau-a in so jih potisnile za 3 milje daleč od mesta.

VELIK POŽAR V NEWYORKU.

Pariz, 29. septembra. (Izv.) »Matin« poroča iz Newyorka, da je zgorelo na južno-vzhodnem delu newyorškega pristanišča nad 100 hiš. Škodo cenijo na več kot 1 milijon dolarjev.

POT »Z III« V AMERIKO.

Berlin, 29. septembra. (Izv.) Takoj ko je ameriška vlada dobila poročila, da bo zrakoplov »Z III« čez teden dni pripravljen za let v Ameriko, je odredila, da več vojnih ladij plove v smeri, v kateri bo letel »Z III«. Na eni izmed vojnih ladij je priprava, da se »Z III« lahko zasedra na njej.

Francoski kardinali Herriotu.

Francoski kardinali so pisali predsedniku ministrskega sveta, Herriotu, pismo, ki ga objavlja vse francosko časopisje in z ozirom na njegovo važnost obširno komentira.

Znano je, da je s svetovno vojno kulturni boj popolnoma prenehal. Največji svobodomiselnici, kakor Briand, Clemenceau, Poincaré so dali znamenje za konec. Kakor kardinali naglašajo v svojem pismu, je vojska zbližala cerkev in državo, je pozvala vse Francoze k bratski edinstvi in zedinila s Francijo Alzacijo in Loreno, katerima se je slovesno obljubilo, da se bodo njihove katoliške tradicije spoštovale.

Vojna je tudi vzpostavila zvezo med vlado in Sveto stolico, in sicer, kakor poudarjajo kardinali, v največjo korist Francije, ki je dobila v Sveti stolici dragoceno pomoč glede na svojo zunanjo politiko in razširjenje svojega vpliva po svetu.

Zato je nerazumljivo, kako da sedanja vlada more misliti na zopetno prekinjenje diplomatske zveze z Vatikanom, na uvedbo laičnih postav v Alzaciji in Loreni in na zopetne šikare proti redovom.

Res da — pravijo kardinali — pisana postava govori zoper redove, toda vojska

je pokazala, kako da so redovniki v strelskih jarkih in v bolnišnicah žrtvovali sebe za Francijo, in hvaležnost, pravičnost ter enakopravnost govorijo zoper krivično postavlo. Francija nima preveč sinov, da bi mogla pogrešati onih, ki delajo prostovoljno za njeno moralno veličino in za njen vpliv med narodi v čast francoskemu imenu.

Pismo kardinalov je dostojanstveno, umerjeno ter globoko patriotično. Zaradi tega je napravilo velik vtis. Ogromna večina časopisja je na strani kardinalov in pozivlja Herriota, da ne udelevi svojih kulturnobojnih načrtov, ki bodo Franciji le škodovali, razvneli ljuto borbo duhov in ogrozili pridobitve vojne, ki je Francozom dala notranjo edinost.

Organi leveice večinoma molčijo, le njeno glavno glasilo »Quotidien« meni, da pismo kardinalov pomeni »manever proti večini 11. maja«. To pa je popolnoma brezpredmeten ugovor, kajti kardinali se niti najmanj ne obračajo proti levici kot taki niti proti njeni ostali politiki. Oni govorijo samo v imenu cerkve in stvari, ki se tiče svobode cerkve in vere ter edinstvi francoskega prebivalstva, ki odklanja kulturni boj.

Kardinali navajajo neko mesto iz ženevskega govora g. Herriota, kjer je napovedal vojno vojni ter postavil svoj program: delovanje za mir, edinost in svobodo. Kardinali izjavljajo, da kot apostoli miru in ljubezni do bližnjega ne poznajo sovraštva. Tudi ne iščejo vojne. Ako bi se jim pa vsilila, jo bodo sicer obžalovali, prenašali pa je ne bodo brez odpora.

Zanimivo je, kako bo Herriot na to odgovoril. Njegove proticerkvene namere se čisto nič ne vjemajo z demokratičnimi smernicami njegove politike na ostalih poljih. V boj zoper cerkev ga ženejo nekateri strupeni voditelji lože, predvsem znani Cailloux, ki vodi Herriota. Kakšni morejo biti njihovi nameni? Pametni gotovo niso, kajti nasprotstvo z Vatikanom bo Franciji le škodovalo in bo koristilo njenim nasprotnikom in tekmečem, ki bodo znali to uporabiti.

G. Herriot sledi zelo slabim svetovavcem.

Politične vesti.

Občni okrajni zbor Kmetске zveze v Domžalah. V nedeljo, dne 28. t. m. je imela okrajna Kmetška zveza za kamniški okraj svoj redni letni občni zbor v Društvenem domu v Domžalah. V občnem zboru so bile dobro zastopane podružnice Kmetске zveze kamniškega okraja. Zbor je pokazal, da je kmetška organizacija v tem okraju zelo popolna. Predsedoval je poslanec Ivan Štrcin, ki je v svojem poročilu povdarjal nujno potrebo politične organizacije, politične in kulturne izobrazbe, navedel uspehe, ki jih je Kmetška zveza v kamniškem okraju priborila pri zadnjih občinskih volitvah in v ostalih političnih in gospodarskih vprašanjih. Pozival je delegate podružnic, da organizirajo krepko agitacijo za »Domoljuba« in drugo kat. časopisje, da naroči vsak član Kmetске zveze Koledarček Jug. Kmetске zveze, da vsi naši kmetje pristopajo h Kmetijski družbi itd. Iz tajniških poročil je razvidno živahno delovanje okrajnega odbora Kmetске zveze SLS. To poročilo so izpopolnili posamezni zastopniki podružnic, ki so poročali o stanju v občinah oziroma farah. Po poročilih je bil izvoljen ponovno prejšnji odbor s predsednikom Štrcinom. — Občni zbor je bil združen v daljšim poročilu o kmetški stanovski politični organizaciji. To poročilo je podal g. Krek in apliciral na sedanje politične razmere v naši državi. S tem je mimogrede točno orisal tudi trenutni položaj. Pri tem je razvil misli — vodnice za delo Kmetске zveze v nastopajoči zimski sezoni. Občni zbor je zaključila živahna debata o posameznih gospodarskih in krajevnih političnih vprašanjih.

Shod krščansko socialnega delavstva v Trzinu. Preteklo soboto, dne 27. t. m. je krščansko socialno delavstvo v Trzinu sklicalo sestanek v društvenem domu. Dasi ni bilo razen razglasitve nobene agitacije, je bila udeležba zelo dobra. To je znamenje, da se naše delavstvo živahno zanima za organizacijo in javno življenje in to zanimanje nam daje upanje, da bo naše organizatorično delo v zimski sezoni zelo uspešno. Sestanek je trajal od osmih do pol 11. zvečer, poleg naših somišljenikov so bili navzoči tudi socialisti in komunisti, vsi so vztrajali do konca. Po poročilu o notranjem in zunanjem političnem položaju, ki ga je podal g. Krek iz Ljubljane, se je razvila živahna debata o krajevnih stanovskih in strokovnih vprašanjih. Debata je pokazala, da je med tržiškim delavstvom veliko zdravega, ki bo brez dvojbe premagalo ovire, ki trenutno ovirajo organizacijo. Vsi govorniki so izrazili soglasno misel: »Le v trdni organizaciji je naša rešitev.«

Delavski sestanek na Jesenicah. V nedeljo dopoldne se je vršil v »Delavskem domu« na Jesenicah Sava delavski sestanek radi zavarovanja delavcev za slučaj starosti

in onemoglosti. Posl. Gostinčar je poročal, da je pravilnik za zavarovanje po bratovskih skladnicah sicer gotov, da pa še ni odobren in uveljavljen. Vršila se je nato živahna debata o celotnem delavskem, posebno pa o starostnem zavarovanju delavcev in kmetov. Delavstvo najodločneje zahteva, da se starostno zavarovanje čimprej uvede.

— **Shod SLS v Kapelah pri Brežicah** je dne 28. t. m. uspel zelo lepo. Prišli so tudi Urekovi orjunaši, a so se samo osmešili. Poslanec Franjo Žebot je podal poročilo o položaju. Zborovalci so izrekli dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje.

— Vedno naivnejše postaja »Jutro«, odkar smo razglašili brezvestni demokratski načrt, da naj bi demokratsko uradništvo v Sloveniji privljalo davčni vijak na podlagi od P.-P. režima sklenjenega zakona za tekoče finančno leto. Opravičeno se boji, da bi se ta demokratski načrt izpolnil in bi »Jutro« potem od njegovi nespoznobnosti, razpravljati kako stvar z načelnega stališča, zmanjkalo gradiva za hujškanje. Zato se »Jutro« strašno jezi nad tem, da bi se taki demokratski davčni šravarji premestili iz Slovenije. To je skuša prikriti, pa jo le izdaje, ko svojo naivnost dokumentira z nevednostjo, da more davčni odmeritelj postati tudi davčni eksekutivni organ in narobe. Kadar misli »Jutro«, da je kako najpametnejšo pogruntalo, pa se ujame. Manjka ovsja iz vladnih jasi, zato pa slabi.

— **Napačno naslovljen napad.** Nedeljski »Slov. narod« se zaletava v obče spoštovanega, zaslužnega poštnega inšpektorja g. Vrbnjaka. Očita mu nezadostno kvalifikacijo in pravi, da je ob času prevrata Narodni svet napravil pogreško, ko je prevzel g. Vrbnjaka, ki je zahteval zase VIII. čin, red, kot prevoznino oprave pa 16.000 K. Tudi mi trdimo, da je Narodni svet ob času prevrata napravil napako, pa ne raditega, ker je prevzel g. Vrbnjaka. Koliko pride ali ne pride g. Vrbnjak kot poštni ravnatelj v poštev, v to vprašanje se ne vtikamo. Trdimo pa, da se nam ni bati uradnika-vodje s klasifikacijo g. Vrbnjaka. Dejstvo, da ima g. Vrbnjak izza cele dobe svojega službovanja precejšnje število svojih pohvalnih dekretov in vseskozi klasifikacijo »prav dobro«, priča, da je inšpektor g. Vrbnjak naravnost vzor višjega uradnika. Ako pustimo uradne pohvale za vzorno službovanje iz dobe stare Avstrije pri strani, naj omenimo samo službeno pohvalo poštnega ravnateljstva v Zagrebu iz leta 1920. povodom premestitve g. Vrbnjaka iz Zagreba v Ljubljano, v katerem omenjeno ravnateljstvo g. Vrbnjaku »za savjesno i osobito marljivo vršenje službe u svojstvu pomočnika voditelja ovog ravnateljstva izrazi potpuno priznanje i hvaluc. Mar ni sam g. dr. Debelak ob dani priliki označil g. Vrbnjaka napram ministrstvu za pošto kot vestnega, marljivega in enega izmed najboljših funkcionarjev? Dejstvo je, da je ob času prevrata g. Vrbnjak konkuriral za mesto poštnega ravnatelja v Ljubljani z gg. dr. Marečičem, dr. Debelakom, Vagajo in drugimi. Vsak teh konkurentov je stavil svoje zahteve. Ako se je — kakor trdi »Slov. narod« — g. Vrbnjak pregrešil s tem, da je stavil svoje zahteve, no, potem so se vsi drugi konkurenti enako pregrešili. Ni težko, uvideti, da se išče dlaka v jajcu in da ni to nič drugega kot izraz strahu pred lastno senco.

— **Priloge za sprejem hrvatskih poslancev v Krajini.** Ta teden odide Džoka Popović z več poslanci HRSS v svoj volilni okraj Krajino. Popovičevi volivci pripravljajo slovesen sprejem poslancem HRSS.

Štajerske novice.

— **Mariborske vesti.** 1. oktobra t. l. obhaja višji revident drž. žel. g. Anton Petek 40letnico službovanja. Njegovi tovariši mu priredijo nocoj častni večer. — Iz hiše Pobrežka cesta št. 21 se je zaletel predvčeršnjem 9letni učence Rudolf Kokol naravnost v neki mimoidoči avtomobil. Blatnik je sunil dečka k sreči v stran, tako da se mu ni ničesar zgodilo. — Nocoj ob pol osmi uri bo predaval svetovni šahist dr. Emanuel Lasker v mali Götzovi dvorani o šahovski umetnosti. Zanimivemu predavanju sledi simultanska igra. — V soboto okrog polnoči je bila videti v Mariboru repatica, ki je šla v smeri od jugozahoda proti severovzhodu. Svetloba je bila slična luči avtomobila. Od repatice so padale žareče iskre.

— **Večerni pouk v knjigovodstvu,** dopisovanju, srbohrvaščini, stenografiji in stroje-pisju se prične s 1. oktobrom. Prijave za vse ali posamezne predmete se sprejemajo ustno ali pisмено na državni trgovski šoli v Mariboru (Zrinskega trg 1, I.) do 1. oktobra. Honorar 5 Din od ure.

— **Š Zepar v vlak.** Med vožnjo iz Trbovelj v Celje je bila ukradena Ludoviku Potekalu iz Celja črna platnena torbica, v kateri je imel 400 Din gotovine in potni list za Francijo. Dalje mu je bil ukraden tudi nahrbtnik, v katerem je imel razno perilo. — Med vožnjo iz Maribora v Ljubljano je bila ukradena Matildi Vilharjevi iz Ljubljane črna ročna torbica, v kateri je imela nekaj denarja in železniško legitimacijo.

— **Ukradena krava.** Posesniku Jakobu Juljaševiču v Središču na Sp. Štajerskem sta bili ukradeni iz hleva dve kravi in sicer ena 9, druga 8 let stara. Obe sta rdeče barve z belimi lisami. Kravi cenijo na 10.000 Din.

— **Tatica v klanici.** V Celju so mesarji že delj časa opazili, da jim primanjkuje mesa. Dolgo časa so pazili, kdo bi jim kradel meso in so končno osumili domačo uslužbenko in so jo začeli skrivaj nadzorovati. In res so jo kmalu zalotili, ko je prodajala neki stranki na skrivaj meso. Oddali so jo okrog-nemu sodišču.

— **Iznana sta** iz policijskega okoliša Maribor delavec Anton Mežnar, pristojen v Dobrunje pri Ljubljani in sicer za dobo 3 let. — Za vedno pa je bil izgnan iz naše kraljevine in sicer kot nevaren tat in goljuf Adolf Weiss, doma iz Nemške Avstrije.

Dnevne novice.

— **Obštinske volitve** v Radomiljah so izpadle za SLS proti pričakovanju sijajno. Toliko so se trudili liberalci za to svojo trdnjavo, sedaj je končno razrušena. Tudi razveljavljanje prejšnjih volitev jih ni moglo rešiti. Izid volitev 28. t. m. je sledeči: JDS 24 glasov (2 odbornika), SLS 69 glasov (5 odbornikov), Delavska lista (JDS) 4 glasove (0 odbornikov). Pri prvih volitvah je dobila SLS 58 glasov (4 odbornike), JDS pa 47 glasov (3 odbornike). — **Volilni potok:** Gospodarska lista 25 glasov (4 odbornike), SLS 19 glasov (3 odbornike). Pri prvih volitvah je dobila SLS 17 glasov (3 odbornike), Gospodarska lista 19 glasov (4 odbornike).

— **Cerkveno odlikovanje.** Sv. oče je imenoval g. univ. profesorja dr. Matijo Slavič, predsednika pripravljalnega odbora za zadnji katoliški shod v Ljubljani, za svojega hišnega prelata. Naše iskrene čestitke!

— **Duhovniške vetli.** Za arhidiakona sta bila imenovana dr. Tomaž Klinar in dr. Alojzij Merhar, stolna kanonika v Ljubljani. — **Podeljene so župnije:** Breznica: Petru Koprivcu, župniku v Svibnem, Ig: Ivanu Klemenčiču, kaplanu v Mengšu in Sv. Vid nad Cerkljico: Ivanu Puciju, žup. upravitelju istotam.

— **Za rudarsko delavstvo.** Po inicijativi Strojne zveze rudarjev so se v nedeljo dne 21. t. m. vršili shodi v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku ter nekaj prej v Kočevju. Na teh shodih so poročali poslanci Gostinčar, Kugovnik, Kremžar in Škulj. Sprejete so bile resolucije za izboljšanje gmoletnega položaja delavstva ter za zopetni sprejem odpuščenih delavcev. Poleg tega so se stavile nekatere lokalne zahteve. Predloge, ki so bili od rudarjev sklenjeni v sprejetih resolucijah, so poslanci Gostinčar, Kugovnik in Kremžar izročili ravnateljstvu Trboveljske premogokopne družbe, ki je o tem sklepala. Včeraj 29. septembra pa se je na ravnateljstvu Trb. prem. družbe vršilo pogajanje o stavljenih predlogih. Teh pogajanj so se udeležili poslanci Gostinčar, Kugovnik, Kremžar in eden izmed pooblaščenih zastopnikov delavstva iz Zagorja. Zastopniki družbe so izjavili, da je Zveza industrijev sklenila, da ne sme nobeno industrijsko podjetje pristati na kako izboljšanje plač v sedanjem momentu. Družba pa je vendar le pristala na to, da pomore delavstvu na ta način, da se bo do 18. oktobra izplačali enkratni dodatki, ki so enaki tridinarskemu dnevnemu povziku za dobo treh mesecev. Navzoči poslanci so izjavili, da je taka rešitev nezadovoljiva, ker se delavstvo nahaja v bedi, zato ne odklanjajo tega predloga. Izjavljajo pa, da niti vsota niti izplačilo ne odgovarjata dejanskim potrebam, v sled česar bo treba o tem še dalje govoriti. — Glede zahteve, naj se odpuščeni delavci zopet sprejmejo na delo, je družba pristala na ponovno revizijo odpuščenih delavcev ter bodo po tej reviziji delavci zopet sprejeti, če bodo za sprejem prosili. — Družba je tudi pristala na predlog, da se poročenim delavcem, ki so jih posamezni obrati zopet sprejeli kot samce, izplačajo družinske doklade za nazaj. Treba je vse take slučaje javiti osrednjemu ravnateljstvu. — Na opetovane in odločne pritiske poslancev SLS družba ni mogla molčati ter je bila primorana nekaj ukreniti. Seveda s tem položaj delavstva ni bogve kaj izboljšen, ker ne ustrežata niti višina zneska niti način izplačila, ki bi bili pričakovali več popustljivosti. Da se to ni zgodilo, obžalujemo, ker vemo, da zadeva ni likvidirana.

— **Smrtna kosa.** Dne 28. sept. je umrl v Dvorski vasi g. Ivan Hočev var, dolgoletni odbornik Hranilnice in posojilnice v Velikih Laščah, cerkveni ključar, zvest pristajač SLS. Svetila mu večna luč!

— **Železniško ministrstvo** je dovolilo g. ing. Antonu Matko, inženirju drž. železnice in asistntu na tehnični fakulteti v Ljubljani enomesečen dopust in svrhu proučevanja železniških naprav in vodnih stavb v inozemstvu. Smer študijskega potovanja je Avstrija, Češka, Nemčija, Holandska, Anglija, Francija in Švica.

— **Prijave točilcev (prodajalcev) alkoholnih pijač radi odmere točilne takse za leto 1925.** Do 11. oktobra tek. leta mora vsak točilce (prodajalec) alkoholnih pijač pristojnemu oddelku finančne kontrole predložiti podatke, ki so potrebni za odmero točilne takse za leto 1925. Kazni za zamude, opustitve ali neločnosti so izredno ostre; v lastnem interesu naj torej vsakdo nemudoma zadosti

svoji prijavi dolžnosti. Seboj je prinesli: obrtne listine, podatke o dimenzijah točilnih prostorov, o številu miz, stolov, klopi in največ istočasno sedečih gostov, o količinah in izkupičku iztočenih pijač po vrstah v enoletni dobi od 1. julija 1923 do 30. junija 1924 (posebej na drobno, posebej na debelo), izkazila o obrtnih pravicah poslovođe in kolek za 5 Din. Vsak naj pride osebno. Oproščeni te posebne prijave so le vinogradniki-točilci vina lastnega pridelka, ki so v posesti dovolila finančne uprave.

— **Naj se nihče ne izgovarja,** češ, saj bi rad spoznal treznostno gibanje, pa ne vem kako... Sporočite Vaš naslov upravi »Predor« in »Mladega junaka«, Ljubljana, Poljski nasip 10, pa dobite dva lista brezplačno na ogled.

— **Podružnica Sadijskega in vrtnarskega društva v Predosljih** priredi dne 5., 6. in 7. oktobra sadno razstavo. Trgovci, ako hočete dobro in hitro kupiti, oglejte si razstavo. Ljubitelji sadja, pozdravite naše sadijare s svojim posetom.

— **Nov vozni red.** Na glavnem ravnateljstvu državnih železnic bodo dovršili te dni nov vozni red, ki bo stopil v veljavo tekom meseca oktobra.

— **Dr. Božo Vinković.** V Karlovcu je umrl bivši župan in poslanec ter hrvatski rodoljub dr. Božo Vinković. Zagovarjal je načela Hrvatske Zajednice. Pokojni je vžival splošno spoštovanje.

— **»Vardar«-cigarete.** Monopolna uprava je dala izgotoviti za mednarodno razstavo tobačnih izdelkov v Tilburgu (Holandska), posebno vrsto »Vardar«-cigaret. Ker je bila izgotovljena večja količina, se bodo prodajale ostale cigarete po 14 Din za škatljo, češ da se nahajajo cigarete v boljši embalaži.

— **Iz roparskega ujetništva oproščena** sta bila, kakor smo že poročali, srezniki načelnik Munjić in trgovec Jovanović. Sreznega načelnika Munjića so roparji odpeljali s seboj v planine in zahtevali od države oblasti zanj odkupnino v znesku 350.000 Din. Zahtevano vsoto so nabrali med seboj prebivalci Metohije sami in tako rešili Manjičev življenje. Po svojem povratku iz ujetništva je pripovedoval Munjić, da ga roparji niso mučili, ampak so z njim ravnali lepo. Ko so mu povedali, da je zahtevalo zanj odkupnino od države, jim je Munjić rekel: »Država se ne more tako ponižati! Ubijte me!« Junaško držanje Munjićevo je tudi roparjem imponiralo in zato so z njim ravnali jako lepo. Ko pa so roparji dobili zahtevano vsoto, so ga takoj izpustili. — Ravno tako so izpustili trgovca Jovanovića, in sicer iz strahu, da ne bi oblasti požgale vseh vasi v okolici.

— **Mestni funkcionar** — goljuf. Bivši namestnik mestnega kapetana (policijskega šefa) v Novem Sadu, neki dr. Radmilo Gnjačić, si je pred svojo premestitvijo na Sušak »izposodil« pri mestni blagajni večjo vsoto denarja. Ker je pri odhodu dejal, da je res premeščen v Sušak, je zaprosila novosadska občina, naj se izterja dolična vsota eksekucijskim potom. Te dni je dospela s Sušaka alarmantna vest, da tamkaj ne poznajo dr. Gnjačića. Potemtakem je dr. Gnjačić najbrže izginil.

— **Neznana vtopljenca** so našli v Savi in sicer pri Sevnici. Vtopljenec je moški, okrog 40 let star, srednje postave. Obleden je bil v plavo delavsko srajco, v siv telovnik in suknjič. Bil pa je brez zgornjih in spodnjih hlač in bos. — V vodi je ležal gotovo že 14 dni.

— **Velika izguba.** Na poti od stanovanja do pristanišča v Zemunu je izgubil Nadina Rafajlovič štirioglato zlato uro in zapetnico iz platina, ki je stala pred 15 leti 1000 rubljev.

— **Okraden kurir.** Med vožnjo iz Sofije na Dunaj je bil ukraden v konvencionalnem vozu avstrijskemu kurirju zapečaten paket avstrijskega poslanstva v Sofiji. — O tatu nimajo še prav nobene sledi.

— **Pobegnili** je iz zaporov na Sušaku dva- in dvajsetletni mornar Ivan Padjen iz Ledence. — Odgonskemu spremljevalcu iz Brežic v Zagreb je pa pobegnil zelo nevaren in predrzen žepar Tomo Koritarović iz Virovitice.

— **Reparacijski vagoni.** Te dni je prispela v Beograd večja partija tovornih vagonov, ki jih je naša država naročila v Nemčiji na račun reparacij.

— **Drzen vlom v Zagreb.** V noči od petka na soboto so vdrli neznan zlikovec v manufakturno trgovino Aleksandra Herškovića na Kravem mostu v Zagreb ter so odnesli več bal sukna in drugih dragocenosti, obenem pa 300.000 avstr. kron, 1970 frankov, 800 zlatih kron in 3200 Din.

— **Razne tatvine in vlomi.** V Celju je bila ukradena Hinkotu Sermesu temnomora sukna vredna 1500 Din. — V Veliki dolini pri Čatežu je bilo vlomljeno v trgovino Jožefa Lazanjskega. Ukradeni je bilo okrog 220 m raznega blaga za moške in ženske obleke, nekaj perila in čevljev, 6 različnih kož, 48 škatlic kreme, 20 kg trapistovskega sira in pa usnjata denarnica z vsebino 2250 Din. Skupno škodo cenijo na okrog 14.000 Din. O vlomilcih nimajo še nobene sledi. — Na železniški postaji v Žerovnici na Gorenjskem je bila ukradena ročna blagajna, vredna 150 Din. Blagajna pa je bila k sreči prazna. — V Begunjah na Gorenjskem je ukradel neznan postopač Jožefu

Jegliču nov nahrbtnik, v katerega si je naložil mesa, kruha, jaje, sladkorja in makaronov, kolikor je pač mogel nesti. — V Radvanju pri Studenem je bilo ukradeni Alojziju Lobniku kolo znamke »Cycles«, vredno 2500 Din in pa 140 Din gotovine. Kolo ima št. 268 in 784 in je belo-rdeče pleskano. — Francetu Filipiču v Ljutomeru je ukradel znan postopač browning-pisto, 2 uri budilki, boks čevlje, namizni prt in ruto v skupni vrednosti do 1800 Din. — Ivani Vornikovi v Hočah sta ukradla dva na videz znana postopača več metrov flanele, nekaj usnja, čevlje in pa 130 Din gotovine. Domači so tatova opazili, vendar pa sta oba pravočasno pobegnila. Eden od njih je nosil saboj 4 dežnike, katere je tudi gotovo kje ukradel. — Ivanu Zrnu v Bočni je bila ukradena srebrna moška in srebrna ženska ura, Ludoviku Reinerju v Vurmatu pa niklasta ura v skupni vrednosti 1800 Din. — Mariji Jobovi v Mariboru so bile ukradene črne barvane citre z znamko F. Perc, zelo stare, vredne okoli 300 Din. — Francetu Maherju v Mariboru je bilo ukradeni črno pleskano kolo znamke »Jermes«, vredno 1600 Din. — Alojziju Sostraku v Zimici pri Sv. Barbari je bila ukradena rjava obleka, srebrna ura z verižico in talarjem Marije Terezije, zlat prstan in samokres. — Viljemu Grobelšku iz Jablance sta bila ukradena dva zlata in en srebrn prstan, srebrna ura, srebrna ovratna verižica, več metrov črnega sukna, par zlatih uhanov, 8 srebrnih kron in pa 600 Din gotovine. — V Debečevsi pri Mokronogu je bila ukradena Antonu Čošu zlata dvokrovnna ura okrašena z zelenimi cveticami in pa 30 cm dolga srebrna verižica z zeleno cvetličastim obeskom, ki ima v sredi graviran križ, v skupni vrednosti 4000 Din.

Ljubljanske novice.

— **Ij Dr. Lasker v Ljubljani.** — Zanimiva šahovska igra. Ob veliki udeležbi ljubljanskih šahistov je igral predskočnim znani svetovni šahovski prvak dr. Emanuel Lasker na verandi kavarnе Evropa igro simultanko in sicer proti 40 ljubljanskim igralcem. Igra je trajala od pol osmih zvečer do štirih zjutraj. Njen potek je bil izredno zanimiv in tudi uspeh za ljubljanske igralce jako lep. Prekosili so za precej zagrebske igralce, ki so igrali z znamenitim mojstrom pred njegovim prihodom v Ljubljano v Zagreb. Izmed 40 partij je dobil dr. Lasker 29 partij, 8 igralcev je doseglo remisa, trije in sicer V. Zupanc, stavbni svetnik, inž. Tekavčič in Osina pa so igre dobili. — Dr. Lasker, ki je kmalu čutil, da ima nekaj precej močnih in nevarnih nasprotnikov, je igral posebno v drugi polovici izredno previdno in je porabil primeroma z drugimi simultankami izredno dosti časa. Rezultat, ki so ga dosegli ljubljanski šahisti pri tej javni igri, je lep in časten in se da primerjati z najboljšimi izidi priznanih šahovskih klubov ter bo ta prireditelj tudi znatno dvignila šahovsko pozicijo našega kluba, kateremu k temu izrednemu uspehu odkrito čestitamo.

— **Ij Konventiat — katehetski** bo v sredo, 1. oktobra ob petih popoldne v posvetovalnici KTD. Poleg razvrstitve dijaštva za sprejem sv. zakramentov bo na dnevnem redu razprava o nekaterih nujnih vprašanjih lavantinskega katehetskega društva.

— **Ij Nezakonito postopanje orožniškega poveljstva.** Orožniškemu polkovniku v pokoju, Dragiču, je sedanji komandant orožništva julija 1924 sodno odpovedal stanovanje na Bleiweisovi cesti št. 1., »da ga takoj izprazni«. Nekoliko dni potem je ista komanda stanovanje ponovno sodno odpovedala s 1. avgustom, »da se izprazni do 8. novembra 1924«. Toda preden je prišlo pri sodišču do prve razprave na vloženo pritožbo, ki se je vršila 19. avgusta 1924, je dobil polkovnik Dragič od orožniške komande preko orožniškega polka povelje, »da ima stanovanje izročiti 31. avgusta 1924«, od prijateljske strani pa je bil opozorjen, da bo odstranjen z brahijalno silo, ako se ne pokori. Orožniška komanda torej ne priznava niti zakonov in uredb o stanovanjih niti naredbe g. vojnega ministra, ki je najodločneje ukazal, da se imajo častniki civilnim in sodnim oblastem v njihovem delokrogu brezpogojno pokoravati, a to tembolji, ker je v tem slučaju orožniška komanda zahtevala pravorek sodišča. Polkovnik Dragič je kljub temu, da ima zakon na svoji strani, stanovanje izpraznil in išče zaščite od strani sodišča. Veliko in lepo stanovanje je že en mesec prazno, a polkovnik Dragič je zavzel sobo, katero bi mogel drugi uživati. Vsaki orožniški častnik se položil prisego da bo zakon spoštoval in se vedno po njem ravnal. Z gori opisanim postopanjem pa so orožniško poveljništvo in poveljniki orožniškega polka kršili zakon, omalovaževali sodnijo in naredbo vojnega ministra. Vprašamo, kdo bo državi plačal stanarino za prazno stanovanje, a kdo bo plačal sodne stroške za kontradiktčne tožbe?

— **Ij Umrl** je v Sp. Šiški gospod Anton Cigoj, uradnik trdke Siemens. Pogreb bo danes ob treh popoldne. — Naj v miru počiva!

— **Ij Petintridesetletnico** svojega obstoja praznuje dne 1. oktobra 1924 Mestna hranilnica ljubljanska.

— **Ij Podružnica Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani** opozarja vse invalide in vojne vdove, da se takoj odda trafika v Koldvorski ulici 18. Trafika ima precej dohodkov. Za prevzem te trafike se rabi okoli

7000 Din kapitala. Lokal je eventualno na razpolago. Reflektanti se naj zglase takoj pri podružnici združenja vojnih invalidov v št. Peterski vojašnici med uradnimi urami od 9—12. Odbor.

Ij Otvoritev dramatične šole Udruženja gledaliških igralcev. V sredo 1. oktobra se prične pouk dramatične šole v poslopju I. drž. gimn. (poleg Nar. doma). Vsi gojenec naj se sestanijo ob 17. v vestibulu. Nakuadni izpiti se vrše ob 18. istotam.

Ij Esperantski klub v Ljubljani prične pričetkom oktobra t. l. z učenjem mednarodnega pomožnega jezika Esperanto. Podučevalo se bo v večernih urah in sicer v dveh tečajih; pričetniški in konverzacijski. Vsak tečaj traja 4 mesece ter znaša učnina 10 Din mesečno, za dijake le 5 Din. Prijave sprejema Esperantski klub v Ljubljani, Kolo-dvorska ulica 33 dnevno od 5.—6. popoldne ter dne 7. oktobra od 7. ure zvečer dalje v šentjakobski šoli, kjer se prične tečaj.

Ij Christofor učni zavod otvori jutri ob osmih zjutraj dnevne, ob sedmih zvečer pa večerne tečaje.

Ij Požar za kurilnico na glavnem kolodvoru. Včeraj zjutraj okrog pol osme ure je raznel strel z grada, da gori v mestu. Okoli sedmih zjutraj je izbruhnil nenadoma požar v enonadstropni hiši štev. 4. na Dovozi cesti za kurilnico na glavnem kolodvoru. Ogenj je izbruhnil v podstrešju in je bila naenkrat vsa streha v ognju. K sreči je nastal ogenj že zjutraj, ko so ljudje že vstali in je bila pomoč takoj pri roki. Ogenj so opazili prvi v kurilnici zaposleni železničarji in delavci, ki so takoj opozorili stanovalce, ki še niso vedeli, da jim gori streha nad glavo. Začeli so nositi opremo in opravo iz hiše in posročilo se jim je, da so vse rešili. Seveda pa imajo kljub temu precej škoda na opremi in pohištvo. V hiši stanujejo stranke Okorn, Dodič, Valentič in Peruzzi. — Takoj po strehi je prišlo na pomoč poklicno gasilstvo s parno brizgalno, ki je pričela takoj delovati. Gašenje požara je bilo otežkočeno vsled slabe funkcije hidranta na kolodvoru in so morali cevi napeljati z Dunajske ceste. Očividci so se čudili učinkom parne brizgalne, ki je s tako silo in toliko množino vode butala v streho, da je bil ogenj še prej ko v eni uri pogasjen, dasi je bila že cela streha v ognju. Škoda pa je kljub temu precej velika, ker je zgorela cela streha in so tudi notranji prostori hiše precej poškodovani po ognju. Požar je nastal na podstrešju, kjer se je vnelo iz neznanega vzroka tam shranjeno seno.

Ij Prvovrstni slaček most se toči v Škofji kleti.

Ij Dobro je napravila gospa Angela Mahkota, soproga upravitelja Narodnega gledališča. Na Vodnikovem trgu, kjer se zbira danes več žeparjev in tudi žeparic, ki so še bolj nevarne, je opazila tujo roko, ki je segla v njeno ročno košaro in ji hotela izmakniti denarnico. Gospa se je hitro obrnila in je pograbila predrzno tujo roko, katere ni spustila, dokler ni prišel stražnik, ki je predrzno tatavo aretiral. Na policiji so ugotovili, da je tatava že večkrat radi tatvine kaznovana nevarna in predrzna potepenka Elizabeta Dremelj, doma od Sv. Križa pri Celju. Izročili so jo sodišču, kjer bo dobila primerno nagrado.

Ij Iz hiralnice Sv. Jožefa je pobegnila 32letna umobolna Marija Kosova, doma iz Brezovce pri Kamniku. Obklečena je v belo šopico, rjavo krilo in rdeče pisan predpasnik. Krenila je bržkone proti domu.

Ij Nad čebele se je sprilil neki neznanec bržkone iz masčevanja. Udušil je z žepnim čebelo v 6 panjih. Čebele so last Antonije Sušteršičeve in so bile pri žel. čuvajnici št. 630. Zlobnež je satovje z medom pohodil, nekaj medu pa je vzel tudi s seboj. Napravil je čez 500 Din škode.

Ij Aretirali so v kurilnici na gorenjskem kolodvoru 16 letnega Josipa Kastelica iz Vodmaga. Zasačil ga je namreč ključavničar Ivan Bizovičar, ko je skušal vlomiti v skladišče Lelca. Fanta so zaprli. — Radi beračenja in navijnega obnašanja so aretirali na Galjevičevem Josipa Kralja.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vloženih 30 prijav in sicer radi tatvine 3, radi kaljenja nočnega miru 5, radi prestopka cestno policijskega reda 15, radi nedostojnega vedenja 2 in po ena radi prekoračenja policijske ure, popadljivosti psa, radi nezgode in pa radi nasilstva in pretepa. Aretirana sta bila dva in sicer radi vlačuganja in pa radi pobege od doma.

Ij Razne tatvine v Ljubljani. V trgovini Angele Zore na Tržaški cesti je ukradla neka neznana 35—40 let stara ženska srednje postave, oblečena v modro obleko in pokrita s črnim slamenkom, 3 zavitke širokih trakov v vrednosti 800 Din. — Svojemu gospodarju Iv. Caterju v Bežigradu je odnesel hlapec Ivan Lorgar, doma iz Globokega pri Šmarju, nekaj obleke in perila in je pobegnil. Osumljen je tudi, da je odnesel dve nepremočljivi konjski odeji, vredni 1470 Din. — Na Ambroževem trgu je bilo ukradeno Rudolfu Predoviču kolo znamke Puch rdeče pleskano, vredno 3000 Din. — V Mostah je bilo ukradeno Ignacu Narobe kolo znamke »Lukus«, črno pleskano, last tvrdke Gome na Gosposvetki cesti, v vrednosti 1500 Din. Tatvine sta sumljiva dva na videz znana 20 letna fanta. — V Rudniku je ukradla iz hleva Ivane Dremelj neznana dvonožna lisica 2 raci, 1 kokoš in 2 piščanca v vrednosti 200 Din. — Josipu Golavšku, poslastniku iz Loke, je bila ukradena pri stojnici

na vogalu Miklošičeve ceste in Marijinega trga listnica, v kateri je imel mož 900 Din gotovine in dve legitimaciji za polovično vožnjo z vlakom. — Na Glincah so aretirali 18 letno služkinjo Ano Varšekovo, ker je osumljena, da je ukradla svoji službodajavki Minki Omilačevi par sandalov in pa 100 Din gotovine. — V kavarni Evropa je bil ukraden medicinu Dragotinu Švegarju dežni plašč, vreden 600 Din. — Mesarju Alojziju Brecljniku je bilo ukradeno na Celovski cesti kolo znamke Waffennrad, vredno 1000 Din. — Prof. Rajku Nachtigalu je bil ukraden iz dvorišča hiše na Mirju ročni voziček, vreden 100 Din.

Načrt stanovanjskega zakona.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko je dovršen zakonski načrt o stanovanjih in bo predložen ministrskemu svetu. Čim ga ministri svet odobri, se preide k posvetovanjem z zastopniki hišnih lastnikov, najemodajalcev in najemnikov. Glavna načela tega načrta so ta: Od 1. jan. 1925 dobe pravico do neodpovedljivega stanovanja vse stare hiše. Pravico odpovedati stanovanje bodo imeli lastniki v teh slučajih: Ako ga neobhodno rabi za svoje osebno stanovanje, ako najemnik ne plača najemnine dva zaporedna meseca, ako je treba podreti staro poslopje za zgraditev novega, če najemnik izkorišča stanovanje v očitno škodo lastnika. Od vseh omejitev so izvzete nove zgradbe in poslovni prostori v starih poslopih. Najemnina se bo določevala tako-le: Najemnina pred 1. julijem 1914 se pomnoži petnajstkrat in tako se dobi nova mesečna najemnina. Po deželi, kjer se je plačevalo dosedaj v kronah, se najemnina prevede v isti višini v dinarje. Izvzeti so: Revne vdove, vojni invalidi z družino, vpokojenci in vpokojenke, častniki in revnejši sploh. Pri teh se bode predvojna najemnina povečala v osemkratnem iznosu. Ako imajo posamezniki zgoraj omenjenih višje stalne dohodke, se povisa najemnina desetkrat. Ako stanujejo gospodarsko močnejši najemniki pri gospodarsko šibkejših hišnih lastnikih, se pomnoži predvojna najemnina za dvajsetkratni iznos. Najemniki, katerih letni dohodki prekašajo 250.000 Din in lastniki novih hiš so pri dogovoru glede najemnine popolnoma svobodni. Rekvizicija stanovanj se ukine. Pridržana je edino rekvizicija stanovanj za uradnike, ki so prestavljivi v drug kraj, da se zanje prihrani stanovanje. Za vasi zakon ne velja.

— V večjem mestu Slovenije se sprejme s 1. novembrom pod zelo ugodnimi pogoji samski, vneta organist, ki zna tudi dobro voditi godbo na pihala in lok. Naslove je poslati do 15. oktobra upravnistvu »Slovenec« pod št. 5926.

— Sadni sejem v Ljubljani priredi »Sad-jarsko in vrtnarsko društvo« s sodelovanjem urada ljubljanskega velevecja od 18. do 20. oktobra, na kar se že sedaj opozarjajo prodajalci in kupci.

Po svetu.

— **Hlinkova 60 letnica.** Dne 27. septembra je obhajal znani slovaški narodni vodja svojo šestdesetletnico. Glasilo lidove stranke »Slovake« je izšla na ta dan kot slavnostna številka.

— **Karel Burian**, znameniti operni tenorist, ki je med vojno koncertiral tudi v Ljubljani, je umrl 26. septembra.

— **Velika eksplozija v Varšavi.** V centralni kurilnici na glavnem kolodvoru v Varšavi je eksplodiral velik stroj. Vsled eksplozije je bil en delavec ubit, dve osebi pa težko ranjeni.

— **Drugi proces proti morilec Daskalova.** Proti morilec Daskalova bo proces obnovljen. Proces bo vodilo sodišče v Taboru. Kakor znano, so bili morilec Daskalova pred sodiščem v Pragi oproščeni, kar je svojčas napravilo na češko javnost jelo mučen vtis.

— **Ker je hotela postati vitka.** 22letna vnukinja znanega dunajskega bogataša Gutmanna je hotela postati vitka. Začela je uživati neke praške proti debelosti, toda brez zdravniškega nadzorstva. Vsled preoblega zavijanja praškov je umrla.

— **Največje angleško letalo** so te dni dogradili. Letalo se imenuje »Atlanta I.« Letalo tehta 13.600 kilogramov. Za 12 urni let potrebuje njegovi štirje motorji 4500 litrov bencina.

— **Zdravilo proti tuberkulozi?** Madžarski zdravnik dr. Desider Okolicsany-Kuthy je, kakor poročajo listi, izumil novo zdravilo proti tuberkulozi. Medikament se more dobiti iz orehovega lesa in zelenih orehov ter se vbrizgava bolnikom. Dosedanji uspehi so baže nad vse povoljni in je bilo ozdravljenih mnogo bolnikov, ki se nahajajo v drugi fazi tuberkuloze. Zdravilo deluje kakor tuberkulin, samo z razliko, da uporaba ne vede v kvarne posledice. Te dni so pričeli preizkušati novi serum v budimpeštanskih bolnišnicah.

— **Fabrikacija sladkorja** — kemičnim potom? Profesorju kemije na univerzi Liverpool dr. Baly-ju je uspelo ustvariti potom ultravijoličastih žarkov — torej kemičnim potom — sladkor.

— **Nova repatica.** Na zvezdarnici Berlin Babelsberg so odkrili novo zvezdo-repatic sedmega reda. Nabaja se severno od zvezde device in jo je mogoče zaslediti z navadnim daljnogledom.

— **Stolica za sociologijo revolucije?** Columbia-univerza v Kaliforniji je pozvala ruskega učenjaka Piterima Sorokima na mesto ordinarijata za novo stolico sociologije-revolucije.

Prosveta.

pr **Pianist Aleksander Borovski** priredi, kakor že javljeno, v petek, dne 3. oktobra svoj pianistični koncert. Na koncertu igra Bachovo fugo in Angleško suito in dve predigrji za koral ter Schumanove Sinfonične etude. V II. delu pa več ruskih skladb in pa Promenado francoskega skladatelja Poulencja. V tej Promenadi nam slika sledeče: Promenado peš, v avtu, na konju, v čolnu, na zrakoplovu, avtobusu, v vozu, v železnici in na kolesu. Umetnik Borovski je nastopil v soboto na koncertu v Zagrebu in zagrebški glasbeni kritiki zaznamujejo njegov koncert kot glasbeni dogodek prvega reda. Predprodaja v Matični knjižarni.

Narodno gledališče.

DRAMA:

Začetek točno ob 8 zvečer.

1. oktobra sredo Cyrano de Bergerac. Izven.
3. oktobra petek Moč tema. Red B.
5. oktobra nedelja Cyrano de Bergerac. Izven
6. oktobra ponedeljek Paglavka. Red C.

OPERA:

Začetek ob pol 8 zvečer.

2. oktobra četrtek Carjeva nevesta. Red A.
4. oktobra sobota Majška noč. Izven.
5. oktobra nedelja Cavalleria rusticana in V vodnjaku. Izven.
7. oktobra torek Majška noč. Red D.

Redna gledališka sezona 1924/25 v Narodnem gledališču v Ljubljani začne v sredo, dne 1. oktobra 1924 in sicer z dramsko predstavo francoske Rostandove drame »Cyrano de Bergerac« v Oton Zupančičevem prevodu. Ta premijera se vrši kot izven predstava. V četrtek 2. oktobra je pa prva predstava v abonmaju in sicer opera »Carjeva nevesta« za red A. Ostale predstave se vrste po zgoraj označenem redu. Prva operna noviteta je v soboto 4. oktobra in sicer Rimski-Korsakova opera »Majška noč«. Predprodaja se začne danes v torek pri dnevnih blagajni v opernem gledališču od 10 do pol 12 in od 3 do 5 pop.

Učiteljski vestnik.

»Učiteljski tovariš« slab zagovornik. V zadnji številki zagovarja svojega Gangla takole: »In pa Gangla pustite že enkrat pri miru v zadevi imenovanj! Dobro vam je znano, da pri veliki večini stavljenja predlogov in obravnavanja kompetenčnih spisov sploh ni bil navzočen, ker je bil baš takrat kot starosta JSS — v Parizu pri mednarodni olimpijadi.« — Tako torej, ali je bil Gangl v prvi vrsti višji šolski nadzornik ali starosta sokolov? Kakor je iz gornjega razvidno, je bil v prvi vrsti Sokol in potem šele, kadar kot Sokol ni imel prav nobenega opravila, potem je bil

šele nadzornik. Če bi bilo obratno, bi se bil v prvi vrsti pobrigal, da bi se službe pravično oddale in bi ne smel prepustiti te važne svoje službene dolžnosti Jelencu in drugim. Ne bodite smešni! »Učiteljski tovariš« poroča, da so odposlala brzojavne proteste na gosp. ministrskega predsednika proti odstaviti viš. šol. nadzornika Gangla vsa UJU-arska društva in vsa sokolska društva. Vprašamo Vas, ali ste UJU-jevci in Sokoli volili g. dr. Korošca in druge naše poslance, ali jih je volilo slovensko katoliško ljudstvo?

Dijaški vestnik.

d Akademski menza se otvori v sredo, 1. oktobra. Karte se bodo izdajale danes in jutri od pol 12—12 v Akademskem domu. Kdor pride v Ljubljano, naj se javi dan prej, da pride v stalež. Do 15. se bo plačeval polni relutum.

Naznanila.

Rokodelski dom v Ljubljani. Pevska skušnja pevskega zbora kat. društva rokodelskih pomočnikov je danes ob 8. uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma. Jutri, v sredo, dne 1. oktobra je istotam dramatična šola. Prične se ob 8. uri zvečer. Obkraj se vsprejemajo tudi novi člani, ki imajo veselje do petja ali za dramatično umetnost. Dramatično šolo vodi g. Janko Novak.

Turistika in sport.

SPORTNI PREGLED.

Nogomet. Češkoslovaška : Jugoslavija 2:0. Češkoslovaška državna reprezentanca je v nedeljo v Zagrebu zmagala nad Jugoslavijo z 2:0. Tekmi je prisostovalo do 10.000 gledalcev, prisostovali so ji razni visoki državni in konzularni predstavniki. Jugoslavijo je častno zastopalo kompletno moštvo splitskega Hajduka s Friedrichom od HAŠKA v gohu. Igra je bila izravnanost in odprta, v prvem polčasu je bilo opazati majhno premoč Jugoslavije, v drugem Češkoslovaške. Ob večji odločnosti naše napadale vrste bi ne bilo izključeno doseči neodločen izid.

Prvenstvene tekme v Ljubljani so končale s sledečimi rezultati: Ilirija : Jadran 2:0. Hermes : Maribor 2:1. Korotan (Kranj) : Svoboda 2:1 Ilirija rez. : Jadran rez. 12:0 — Jadranu je uspelo z njemu lastno požrtvovalnostjo in vztrajnostjo razdreti v prvem polčasu vse napadalne akcije Ilirije. Junak dneva je bil pri tem mladi vratar Jadrana Vidmar, ki je imel izredno srečen dan ter ubranil serije najostrejših strelor. K uspehu Jadrana je mnogo pripomogla seveda netočna kombinacija in slab stoping Ilirije. V drugem polčasu je Ilirija silno popustila, posebno krilska vrsta. Oba gola sta padla zadnjih 10 minut. — Hermes je dosegel nad Mariborom zmago šele po trdem boju, v katerem pa je imel izjemni začetka drugega polčasa rahlo premoč. V Hermesu sta igrala dobro vratar Mihelčič in desni half Zemljak, v Mariboru se je odlikoval srednji half Sajovic in leva zveza Vogrinc. Skupna igra je bila na strani Hermesa boljša. — Korotan in Svoboda sta podala sicer ambiciozno, toda zelo primitivno igro. Premoč Korotana je bila večja, kakor se izraža v rezultatu 2:1 — Rezerva Ilirije je imela proti rezervi Jadrana lahko delo. Rezultat 12:0 odgovarja poteku igre.

Hazena. Ilirija : Hermes 7:0. Prvenstvena tekma ženskih družin Ilirije in Hermesa je zaključila s pričakovano zmago Ilirije. Igra je bila precej enostranska, hazena Hermesa je sestavljena večinoma iz mladih igralok, ki napram bolj izurjenim močem Ilirije naravno niso moglo uspeti.

Lahka atletika. Srednješolsko lahkoatletsko tekmovanje za prehodno darilo Sportne zveze se je z uspehom absolviralo v nedeljo na prostoru Primorja. Tekmovalo je 8 srednješolskih zavodov s skupno nad 60 tekmovalci, ki so dosegli mestoma izvrstne rezultate. Pokal Sportne zveze si je pridobila I. drž. gimnazija v Ljubljani s 23 točkami, nato slede Srednja tehnična šola (21), realka (16), III. drž. gimnazija (8), mariborska realka (6), Trgovska akademija (3), II. drž. gimnazija (3) in gimnazija v Kranju (1). Najboljši rezultati so: 100 m Stepišnik (I. d. g.) 12.1 sek., 800 m Persche (III. d. g.) 2:14.4, 3000 m Hoffer (Marib.) 10:9.5, Škok v daljavo Stepišnik 588 cm, Škok v višino Borštnar (Sr. t. š.) 153.5 cm, škok ob palici Strekelj (realka) 295 cm, met krogle Zmerzu (I. d. g.) 927 cm, met diska Slamič (Sr. t. š.) 31.13, met kopja Orehek (I. d. g.) 40.58 cm.

V Celju se je vršila prvenstvena nogom. tekma med Celjem in ljubljanskim Primorjem, ki je končala z 2:1 za Primorje.

Člani težkoatletične sekcije SK Slovan imajo redni trening vsak ponedeljek, sredo in petek od 7.—9. zvečer v telovadnici drž. realna gimnazije na Poljanski cesti. Vsi člani težkoatletične sekcije se pozivljejo, da se imenovane dni točno udeležujejo treninga.

Načelnik

Polzvedovanja.

Izgubila se je od Ljubljani do Drenovega grčica torbica, ki naj se odda v našem uradništvu.



„JUHAN“ vsebuje samo zdrave
redilne snovi in

JUHAN

poglavitne prave sestavine dobre
mesne juhe.

Gospodarstvo.

J. T.

Angleško bankarstvo.

Angleško bankarstvo je docela svojevrstne strukture. V primeri s položajem pred vojno so oditne predvsem spremembe glede stališča Bank of England, nadalje nacionalna koncentracija in internacionalno karteliranje angleških bank.

I. Na čelu vsega bankarstva je Bank of England, bankir in blagajnik države in banka vseh bank. Opravlja tudi službo čuvaja narodnega zlatega zaklada, na podlagi katerega izdaja bankovce.

II. Velike angleške delniške banke joint-stock-banks, ki opravljajo promet vlog in plačil v državi sami in so bile do predvojne časa samostojne in so se po vojni amalgamirale v velike inštitute. Med temi so tri različne grupe: 1. City-Banks, 2. Suburban-Banks, 3. Provincial-Banks za poljedelstvo. Klienta City-Banks sta predvsem velenidustrija in promet: London County and Westminster-Bank, London Joint-Stock-Bank. Med vojno so se pečale te banke tudi z inozemstvom in ustanovile podružnice na kontinentu in razširile svoj delokrog na akcepte in na diskontiranje odprtih vknjiženih tirjatev. Preje so se bavili z depoziti predvsem privatni bančniki: Paar, Barclay Coups. Med kreditnimi in trgovskimi bankami, ki se bavijo s finansiranjem, menicami in tirjatvami so glavne Merchant Bankers. Redno se pri njih pojavljajo blagovne transakcije. Te banke so finančniki sveta, inozemcev: Baring Bros, Rotschild Natan, Hut Frederic, Frühling in Göschen, Sweyer Brö, Rally Bros, Sassoons itd.

III. Colonial- in Foreign-Banks. So prvič predvsem angleške banke in gojijo prekomorske bančne in blagovne kupčije, so specializirane po prekomorskih pokrajinah: za Kanado, Južno Afriko, Avstralijo, Jamajco. Zapadnoafriške banke imajo svoj sedež v Liverpoolu; finansirajo import in export draguljev, zlato, srebro. Drugič to niso samo inštituti, ki so omejeni na angleška gospodarska ozemlja, ampak tudi inozemske banke, ki imajo tu svoj sedež. Podružnica Anglobanke, Credit-Lyonnais itd.

Leta 1919. so ustanovili British-Over-Sea-Bank. Poživila se je namreč tendenca: pospeševanje zunanje trgovine in pobijanje nemškega vpliva v inozemstvu. British Trade Corporation Limited s podružnicami po Braziliji je na mestu povsod, kjer je treba povečati angleški vpliv na polju trgovine ali obrti.

Kar se tiče dejstva, da so izginjale angleške privatne in provincialne banke, je temu pripravila vojska hitrejši konec kakor se je mislilo. Združenje angleških bank s škotskimi, irskimi in prekomorskimi inštituti je nov pojav v gradnji internacionalnega denarnega trga. Razlike med »Metropolitan« in »Country« banko že leta 1920 ni več. Takrat so že londonske banke absorbirale zadnje velike provincialne inštitute. Prvi poizkusi interesnih združenj English-Banks in Colonial- and Foreign-Banks so bili že leta 1916—1917. Pojavi so že ustanavljanje prvih trgovskih bank (sistem mešanega bančnega gospodarstva). Gonilne sile vseh teh dejstev so povsod iste. Predvsem so utemeljene v naziranju Angležev glede nalog in namenov bank na splošno in »english-bankers« še posebej. Drugič v zunanjih spremembah trgovskih potov in zvez

med različnimi deli britanskega imperija in drugim inozemstvom. Kar se tiče prvega, valja predvsem prepuščanje: banke sprejemajo tekoči denar morda v obliki vlog ali na tekoči račun; nasprotno pa morajo one z denarjem in drugimi sredstvi, ki so potrebna za trgovino in produkcijo, skrbeti enakomerno in neprestano za splošnost. Da morejo priti tej nalogi v okom, morajo naložiti svoja sredstva tako, da morejo zadostiti novim zahtevam. V tolmačenju teh kupčijskih poslov, ki so pripravljeni za zadostitev terjatev, je bila že pred vojno glavna razlika med pravimi londonskimi bankami, ki so porabljale svoja sredstva izključno v Londonu in so eskontirale samo svojim stalnim odjemalcem prvovrstne bančne in blagovne menice in jim dajale kredite, in drugimi bankami tja do merchant bankers, Discount and Acceptance Houses. To hierarhijo razdelitve dela so zunanje razmere docela spremenile. Od 69 English-Banks v letu 1914 jih je samo še 37; med njimi zavzemajo »Big-Five« v Londonu in sicer: London-Joint City and Midland-Bank, Lloyds-Bank, Barclays-Bank, London County Westminster and Parr's-Bank, National Provincial and Union Bank in Bank of Liverpool and Martins Limited vodilno mesto v združenem kraljestvu s približno 70 odstotki vseh razpoložljivih sredstev. Pečajo se vse z vsemi posli »ordinary banking«, včevši trgovino z devizami in imajo izmed omejenih vse razven prve in zadnje sorodne inštitute ali so drugače udeležene v vseh petih delih sveta.

Ravnotako kot med English-Banks opažamo gibanje za koncentracijo in za ožje združenje med Colonial- in Foreign-Banks. Stalno rastoči pomen teh bank, ki so ustanovile poleg centrale v Londonu že tudi podružnice v provincah, je posledica velikih političnih in gospodarskih sprememb v svetovnem položaju dominonov in južnoameriških držav. Pred vojno so bili sedanji dominioni v vseh zadevah odvisni od Londona, saj so si letno izposojali do 100 milijonov funtov. Po vojni so vsled posebnega pravnega položaja v britanskem imperiju enakopravni z Anglijo. Ustanovitve lastnih centralnih bank za izdajanje bankovcev in široka dovoljenja za rediskontacijo bančnih in trgovskih menic v Južni Afriki in Indiji so le gospodarski korelat k političnemu zakonu o dominionih. Medtem ko je v prejšnjih časih šla vsa trgovina skozi London, so danes dominioni medsebojno in z inozemstvom v neposrednem prometu, čegar obsežnost in pomen z vsakim letom raste. To so dejstva, ki so izredno pripomogla k internacionaliziranju angleških velebank (defenzivne odredbe, da se zavre lokaliziranje londonskega trga), in katerih vpliva na nadaljni razvoj svetovnega denarnega trga še ne moremo dovoljno oceniti.

Vendar razpolagata britanska industrija in trgovina še vedno s celim sistemom »British-Banks«, katerih notranje zveze so na vseh mestih strnjene in kakor mreža ovijajo cele dežele. Te banke so bile pred vojno samostojne v gotovih ozirih, medtem ko izvršujejo danes transakcije klientov z afiliranimi in asociiranimi zavodi po posebnih stavkih in imajo z njimi skupno gospodarsko poročevalsko službo. Tehniška elastičnost je postala vsled razvoja zadnjih let izredno fina. Pa saj razpolagajo te banke na depozitiv s preko 4000 milijonov funtov šterlingov (okrog 1200 milijard dinarjev!).

v veliko škodo. Če bi ne bil moj razum že toliko utrpel radi vseh teh kolovratenj, bi bil pač zmožen napraviti kaj pametnejšega, kakor je bilo to, da sem poizkušal v temni noči postaviti dežnik na gladke podnice. Celo pri belem dnevu bi pri takem opravku prišel komaj en uspeh na štiri neuspehe. Vendar sem imel še eno tolažbo: Harris je bil tih in miren, ni se zgenil.

Dežnik mi tudi ni mogel pokazati prave poti. V sobi so bili štirje dežniki in vsi so bili enaki. Pa sem si dejal, da bom ti-paje šel ob steni in bom tako našel vrata. Dvignil sem se in sem poizkušal to storiti, ko sem koj vrgel neko sliko s stene. Slika ni bila velika, a je zaropotala, da je bilo ropota dovolj kar za vso pokrajino.

Harris ni dal glasov od sebe, vendar sem slutil, da se bo gotovo zbudil, če bom še nadalje delal poizkuse s slikami. Bolje, da sploh ne mislim več na to, da bi šel vun. Gotovo — našel bom spet okroglo mizo — nekolikokrat sem bil že pri njej — in mi bo služila kot izhodišče pri mojem raziskovalnem potovanju, da bom dobil tudi vrč za vodo. Potem si bom pogasil žgočo žejo in bom spet legel. Pa sem spet lezel dalje po vseh štirih in se mi je ta način zdel boljši, ker nisem mogel pri tem ničesar preverniti. Čez nekaj časa sem zadel zares ob mizo — z glavo, in ko sem si nekoliko podgrnil bučko, sem vstal in sem šel z razprostrtimi rokami dalje. Dotipal sem se do nekega stola, potem sem obtipal steno, potem sem tipal spet po stolu, nato sem tipal po zofi, potem sem začutil neko turistiško palico, nato je bila spet neka zofa. To me je zmedlo, zakaj menil sem, da je bila le ena zofa v sobi. Spet sem poiskal mizo, da bi iznova začel hoditi odondot. Pa sem našel le veliko stolov.

g Izkaz Narodne banke z dne 22. sept. 1924. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram izkazu z dne 15. septembra. Aktivna: metalna podloga 473.6 (+5.6), posojila na menice in vrednostne papirje 1500.1 (—0.1), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne zamenjave 389.9, državni dolg 2966.3, vrednost drž. domen 2138.3, saldo raznih računov 275.9 (+32.2), skupaj 8952.6; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.2, bankovel v obtoku 5879.7 (—15.1), račun začasne zamenjave 389.9, državne terjatve 44.3 (+27.1), razne obveze 405.9 (+25.3), vrednost državnih domen 2138.3, ažijska 63.0, skupaj 8952.6.

g Čajno tržišče. Kakovost sedanje letine čaja se je izkazala proti vsemu pričakovanju kot zelo dobra. — Posebno nekatere partije so lepe črne barve in listje je fino dišeče. — Najboljše blago je po večini že našlo odjemalcev, tako da se sedaj istega le še malo ponuja. — Na kitajskih trgih je zaloga bolj-ših vrst izčrpana in se iste iščejo po zelo visokih cenah. — Na trgu pa je dovoljna količina druge vrste čaja, katero blago pa vsled slabih listov do sedaj še ni našlo kupca. Cene so skoro za vse vrste Panyong čaja in Souchong poskočile za 10 % in je tendenca še nadalje trdna. Vse vrste Ceylon čaja in Orange Pekos so v ceni poskočile, ker so cene z ozirom na večjo porabo po zimi zelo visoke. Na Javi se je produciralo letos 8 tisoč zabojev, katera količina pa se je skoro vsa razposlala ter je tudi Rusija nastopila kot kupec te vrste čaja.

g Carinska konferenca na Rakeku. Na Rakeku se vrši dne 30. t. m. ob 6 popoldne v prostorih carinarnice redna carinska konferenca.

g Nove proge. Po podatkih prometnega ministarstva, ki zadnje čase razvija izredno živahno delavnost, bodo sledeče v gradbi se nahajajoče proge še v teku jeseni gotove in se bo na njih začel promet. Veles—Štip 53 km, Gračac—Knin 67 km, Ormož—Murska Sobotla 38 km. Titel—Orlovac 28 km, Užice—Vardište 56 km. Proga Niš—Prokuplje, katero so pozno začeli graditi, do jeseni še ne bo gotova. V projektu je graditev sledečih prog: Belgrad—Obrenovac, Štip—Kočane, Skoplje—Tetovo—Gostivar (normalni tir), Peč—Kosovo, Uvac na Limu—Prijepolje—Podgorica, Krapina—Rogatec—Rogaška Slatina, predor pod Ivan-planino, Kočevje—Moravice. Po vojni je bilo zgrajenih novih prog 500 km, kar je velikega pomena, ker je bilo težko najti denarnih sredstev. Sedaj dela na vseh progah okoli 8000 delavcev. Delavske plače se gibljejo med 30 do 50 Din dnevno.

g Nova izvozna železniška tarifa. Kakor poročajo belgrajski listi, bo uveljavljena nova železniška tarifa šele koncem meseca oktobra in bo za izvozno blago za 20—30 odstotkov nižja kakor sedanja.

g Bleer in jadranska proga. Glavno ravnanje državnih dolgov objavlja: Vlada je prodala definitivno banki Bleer & Co. iz Newyorka za tri milijone dolarjev šestostotnih blagajniških bonov, katerih iznos je namenjen izključno dovršenju že začetih železniških prog. Emisija, ki je bila izvršena v Newyorku je popolnoma uspešna. Istočasno je vlada dala Bleeru & Co. pogodbo pravico opcije za druga dva milijona dolarjev v služaju, da bo vlada potrebovala ta denar za dovršitev teh prog. Pogodba o graditvi jadranske železnice je podaljšana do 31. marca 1925. Vlada bo predložila parlamentu predlog

o definitivni trasi te proge. Finančni minist-ster je po Narodni banki že prejel 100 milijonov dinarjev v gotovini od Bleer & Co. V kratkem bo dobil še 100 milijonov dinarjev.

g Kongres srbskih kmetijskih zadrug. V Užicah se je otvoril dne 25. t. m. kongres srbskih kmetijskih zadrug, ki je trajal dva dni. Kongres je bil ob enem tridesetletni jubilej srbskega zadrugništva.

g Telefoni v Italiji. Lasti javljajo, da bo italijanska vlada odstopila telefone neki pri-vatni družbi za 500 milijonov lir. Obenem bi se ta družba obvezala, da porabi za telefone še 800 milijonov lir.

g Švicarska mlečna industrija. V preteklem letu je izvozila Švica 8433 ton svežega mleka, v vrednosti 1.4 milijona švicarskih frankov, potem 25.323 ton kondenziranega in steriliziranega mleka v vrednosti 31.9 milijona frankov. Raznih vrst sira se je izvozilo 17.711 ton v skupni vrednosti 67.7 milijona švic. frankov, čokolade 6444 ton za 25 in pol milijona frankov.

g Boljšanje v nemških državnih finan-cah. Izkaz o nemških državnih financah kaže, da je bilo v drugi desetini septembra dohodkov 230 milijonov zlatih mark, izdatkov pa 16 milijonov. Iz teh podatkov je razvidno, da izkazujejo nemške državne finance zna-ten prebitek dohodkov nad izdatki. Pa prebitek znaša od 1. aprila 1924. pa do 21. sept. 1924. skupaj 159 milijonov zlatih mark.

Borze.

29. septembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.1490 do 3.1790 (3.1520 do 3.1820), London 321.40 do 324.40 (321.50 do 324.50), Newyork 71.30 do 72.30 (71.20 do 72.20), Pariz 3.79 do 3.84 (3.8150 do 3.8650), Praga 2.1525 do 2.1825 (2.16 do 2.19), Dunaj 0.10095 do 0.10295 (0.10075 do 0.10275), Curih 13.75 do 13.85 (13.65 do 13.75), efekt. dolar 70.50 do 71.50, Amsterdam 28.10 do 28.40.

Curih. Belgrad 7.30 (7.30), Budimpešta 0.0068 (0.0068), Berlin 1.245 (1.25), Italija 22.9875 (23.05), London 23.405 (23.47), Newyork 524.40 (524.50), Pariz 27.50 (27.70), Praga 15.70 (15.75), Dunaj 0.0074 (0.007425), Bukarešt 2.70 (2.70), Sofija 3.775.

Dunaj. Devize: Belgrad 982, Milan 3099, Kodanj 12.205, London 316.500, Newyork 70.935, Pariz 3727, Varšava 13.580. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 314.700, francoski frank 3685, lira 3085, dinar 979, češkoslovaška krona 2102.

Praga. Devize: Lira 148.75, Zagreb 47.25, Pariz 179.5, London 151.425, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Ljubljana. Celjska posojilnica, d. d., Co-lje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225—240, Merkantilna banka, Kočevje 123—130, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 916—922, Strojne tovarne in livarne v Ljubljani 148—156, Združene papirnice, Vevče 123 (blago), 4 in pol odstotne kom. zadolž-nice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Za-greb 109.50—111, Hrv. slav. zem. hipotekarna banka, Zagreb 56—57.50, Jugoslavenska ban-ka, Zagreb 105—108, Ljubljanska kreditna banka, Zagreb 222—227, Prva hrvatska štedio-nica Zagreb 915, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 95—97, Hrv. slav. d. d. za industriju šečera 865, Guttman 850—890, Slavonija 73—74, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 150, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 410 (ponudbe), Združene papirnice, Vevče 132.50 (ponudbe), vojna odškodnina 113.75—114, 7 odstotno državno in-vesticijsko posojilo 63.

Dunaj. Živnostenska banka 799.000, Alpi-ne 321.000, Greinitz 138.000, Trboveljska druž-ba 390.000, Jugoslavenska banka 100.000, Hr-vatsko-slav. dež. hipotekarna banka 53.500, Avstrijske tvornice za dušik 170.000, Mundus 649.000, Slavonija 70.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami merkantilni, te-sani, 5 m dolž., 16-22 cm, feo meja 21 vag., 418, 424, zaklj. 418; trami merkantilni, tesani, 7 m dolž., 19-24 cm, feo meja 11 vag., 418, 424, zaklj. 418; remeljni 4—5 m, 8-10 cm, feo me-ja 10 vag., 804, 812, zaklj. 804; hrastovi prohi, 5, 6, 7, 8, feo Ljubljana 1500; oglje la, vilano, feo meja 113.50; drva, suha, bukova, 1 m dolž., feo nakladalna postaja 26.50. — Zito in poljski pridelki: pšenica domača, feo Ljubljana 370; pšenica bačka, feo bačka po-staja 360; kuruza bačka, feo bačka postaja 285; oves bački, feo bačka postaja 265; oves bački, feo Ljubljana 335; suhe gobe, srednje, feo Ljubljana 60; Laneno seme medjimursko, feo Ljubljana 620, 650; konopla mandžur., b-n, feo Ljubljana 880; repica divja, feo slavonska postaja 255; krompir uzančni, feo nakladalna postaja 120. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., feo Ljubljana 525; fižol ribni-čan, b-n, feo Postojna trans., čiščen 650; fižol prepelčar, orig., feo Ljubljana 450; fižol pre-pelčar, z roko izbrap, feo Ljubljana 550; fi-žol mandolon, orig., feo Ljubljana 350. — Mast, slanina, sir: la garant banat-ska čista svinjska mast, za kg feo magazin Ljubljana 35; la soljena samo hrbtna slanina, za kg feo magazin Ljubljana 36; la prekajena slanina, feo magazin Ljubljana 34.

Mark Twain:

Noč brez spanca.

(Konec.)

Ko sem bil že prav strupeno jezen, sem si slednjič mislil, da bi šel tudi brez ene nogavice vun. Vstal sem torej, da bi — kakor sem mislil — šel proti vratom, pa sem bil nenadoma pri razbitem ogledalu. Kar sapa mi je zaostala; spoznal sem, da sem zgrešil pot, niti sanjalo se mi ni, kje bi bil. Ko sem se zavedel tega, se seveda nisem premalo jezil. Če bi bilo v sobi le eno ogledalo, bi se bil še kako spoznal. A bilo je dvoje ogledal — in to je pomenilo toliko, kakor bi jih bilo tisoč. Vrh tega sta bila na nasprotnih stenah. Pač sem vi-deel nejasne obrise oken, a ker sem toliko kolovratil okrog, nisem pravzaprav vedel, kje so bila okna in sem bil radi njih bolj zmešan, kakor pa, da bi mi bila kaj pomagala.

Korakal sem naprej, da sem — pre-verniti dežnik. Ko je štrbunknil na trde pod-nice, ki ni bilo na njih nikake preproge, je tako zaropotalo, kakor bi bil kdo ustrelil z revolverjem. Stisnil sem zobe in sem zadr-ževal sapo — Harris se ni zgenil. Počasi in s premislekom sem naslonil dežnik na ste-no, a komaj sem ga izpusstil, že je štrbunk-nil na tla. Stresel sem se in sem v nemi razkačenosti prisluskoval nekoliko časa — nič hudega, vse je bilo mirno. Z največjo previdnostjo in skrbjo sem spet postavil dežnik, a ko sem ga izpusstil iz rok, je spet padel na tla.

Ves sem bil iz sebe. Če bi ne bilo v tej sobi, veliki sobi tako temno in sveča-nostno, gotovo bi bil rabil take izraze, ki bi jih ne bilo mogoče sprejeti v kako knjižni-co za nedeljske šole, ne da bi bili knjižnici

Cerkveni vestnik.

c Obletnica prenovitve cerkve sv. Krištofa v Ljubljani. Na rožnivenško nedeljo, dne 5. oktobra obhajajo cerkev sv. Krištofa svojo prvo obletnico prenovitve cerkve in posvečevanja zvonov. Da se ta obletnica praznuje kar najbolj mogoče slovesno, bo na rožnivenško nedeljo ob osmih sv. maša z blagoslovom in govorom g. prof. Gašperja Porente iz škofovih zavodov. Popoldne ob petih bodo pete litanije. Darovanje za cerkvene potrebe bo jutraj ob osmih govoru in popoldne ob petih. Ljubljanci se vabijo, da se te cerkvene slovesnosti udeležijo v obilnem številu.

c Kongregacija za gospode ima prvi sestanek v sredo, dne 1. oktobra ob pol osmih zvečer v kapeli pri sv. Jožefu. Polnoštevilo!

Novi tečaji za strojepisje, stenografijo in knjigovodstvo (posamezni pouk) začnejo na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Pojasnila in vpisovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. LEGAT, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. 5197

Izpred sodišča.

Usmilili so se ga... Hlapec pri mestni pristavi na Kodeljevem je obolel za neko neredno boleznijo. Javil se je bolan in je dobival od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani bolniško hranarino. Nadzornik bolnikov pa ga je zalotil pri delu in naprtiti so fantu tožbo, da je osleparil Okrožni urad za 319 Din hranarine in fant je bil obsojen na en teden zapora in v povračilo 319 Din. Hlapec Lojze pa se je pritožil. Priznal je sicer, da je res delal in dobival hranarino, zagovarjal pa se je prvič, da res ni vedel, da ne sme delati, posebno ker je bil voznik. Bolan pa je bil res in je to kar je zaslužil z vožnjo še posebej porabil edino le za posebno hrano, katero mu je zdravnik radi bolezni strogo predpisal in ker tudi običaje hrane res ni smel in tudi ni mogel uživati. Senat je upošteval njegov zagovor in je fanta, oprostil.

Nič nise naredil, pa sem dva meseca dobil. Tako je utemeljeval še mlad fant Vinko Hrovat iz Vodmata svoj priziv. Zasnčil ga je namreč gospodar Ivan Ruš, ki se

je vrnil nepričakovano iz polja domov, ker je prišel nekaj iskat, v svoji hiši in sicer ravno ko je pritekel fant iz njegove kuhinje v vežo in mu je prestrašen padel naravnost v naročje. Obtoženec se je zagovarjal jako neredno, skoro bi rekel smešno. Trdil je namreč, da ni imel namena krasti, marveč da je šel v zaklenjeno hišo samo pogledat, koliko je ura. Obsojen je bil radi poskušene tatvine na dva meseca zapora. Ker njegovemu zagovoru tudi vzklicni senat ni verjel, je ostala kazen neizpremenjena, da si bo fant lahko temeljito premislil hoditi na uro gledat v tuje zaklenjeno stanovanje.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

GOSPODARJEM

priporočamo sledeče knjige:

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvnimi prilogami in 92 slikami v besedilu.

Priredil M. Humeck. Okusno vezana njiga 120 Din.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humeck, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga izpopolnjuje prvo in velja Din 20.

Domači vrt. Praktični navod, kako ga ureamo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humeck, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. 48 Din, vezano 60 Din.

Breskev in marelica. Navodilo kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humeck. Cena 12 Din.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. Rojina. Z dodatkom Albertjev-Znidaršičev panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humeck. Cena 24 Din.

Kubična računica. V novi meri s pridržano naštevanko do 100. Pregledna in praktična knjiga za posestnike in lesne trgovce. 20 Din.

Vse navedene knjige se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Cenik knjig brezplačno na razpolago.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Sprejme se več GOSPODOV na dobro domačo HRANO. Cena ugodna. — Vpraša se Križevniška ulica št. 10, II. nadstropje. 5900

Veletrgovina z mešanim blagom in železom ALBERTA KOPAC v Slovenjgradu. SPREJME dva močna

trgov. vajenca

Industrijskih poslov kakor: knjigovodstvo, materialna uprava, ekspedicija, računovodstvo itd. in tudi vseh jamaških del več uradnik išče službe. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Uradnik« 5958

Spalno opravo

primerno za samce ali prenočišča, vse skoro novo, prodam po ugodni ceni. — Poizve se: Cankarjevo nabrežje št. 9/1.

Volčje pasme

PSICA, 1½ leta stara, izborna varuhinja, se za 500 Din PRODA. Pripelje se lahko v Ljubljano. — Jože HAYLIČEK, gozdar, Krvava peč, p. Vel. Lašče. 5957

Krojaški POMOCNIK išče službe. Nastop 1. nov. — Ponudbe upravi pod štev. 5999.

ISČE SE POTNIK

s fiksno plačo za takoj. — Naslov v upravi pod št. 5981.

ISCEMO IZURJENEGA zastopnika

ki je prav dobro vpeljan pri trgovcih z železnino, pri stavbnih podjetnikih in industriji. Ponudbe z referencami na naslov: H. FEDER, Wien XIX/1, Peter Jordan Strasse 14—16. 5956

Sprejme se DIJAK

z vso oskrbo za 1000 Din. PRODA se omara za obleke iz mehkega lesa za 300 Din, 2 umivalnika iz trdega lesa, politirana, za 300 Din, in 1 m kvadrat miza za 200 Din ter navadna železna postelja za 200 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 5993.

KONTORISTINJA

ki je bila zaposlena že 2 leti pri lesni trgovini, išče službe. Ponudbe na upravo lista pod »LESNA« štev. 5992.

FIŽOL

vse vrste, kupuje FRAN POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Dva ŠIVALNA STROJA

iz predvojne dobe, Singer, v najboljšem stanju, za šivilje in krojače, naprodaj. Cena ugodna. — Istotam naprodaj kompl. trg. STELAZE, pult, vrata (dvokrilna). — Več pove Mihael VONCAK, čevljar — Rajhenburg 83, pri kolodvoru.

PRODAM 5000 kg betonskega železa

močnega 7—9 mm, dolžine 12 m, za ceno kg po 3.30 Din, pri odvzemu cele množice — franko Škofja Loka — kolodv. Anton OGRIN, Škofja Loka.

RADI ŽENITBE

išče 30 letni manjši trgovec priprosto gospodično ali vdovo od 25 do 35 let z nekaj premoženja. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »TIHO ŽIVLJENJE« 6001

Orožniški vpokojenec zmožen slov., nem. in srbohrvaškega jezika v govoru in pisavi, išče primer. službe. — Ponudbe na upravo pod šifro »Zanesljiv« štev. 5991.

PRODAJALKA

pridna in poštena, s četrtletno prakso, želi premeniti mesto v kaki mešani trgovini. — Ponudbe na upravo pod 5830.

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trdka

E. Vajda, čakovec

Soharica perfektna, ki je služila v boljših hišah, vajena vseh hišnih del, se išče k majhni slovenski družini. Nastop s 1. okt. Plača dobra. — Ponudbe z navdobo do sedanjega službovanja na: Franja JAKIL — Karlovac (Hrvatsko).

Prostovoljna javna DRAŽBA POHIŠTVA

(salonska garnitura) gostilniških STOLOV, SODOV do 100 litrov, slik in več drugih antikvarij, se vrši dne 3. okt. 1924 na Prulah 17, od 9—12 ure in od 2—5 ure.

Inserirajte v »Slovencu«!

Drva

trboveljski premog

H. Petrič

Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343

Storže

jelove, borove ter ZELOD in ŽIR kupuje Fructus

LJUBLJANA, Tabor 2.

NAPRODAJ elektro-motor

8 PS, 300 volt, enakomerni tok. Ogledati od 11—15 vsak dan pri Tehn. dr. »JAKOR«, Kotnikova ul. poleg elektrar.

AGILEN ZASTOPNIK

IŠČE zastopstvo večjih trdtk Izvežban je za vse široke. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Zastopnik« št. 5895.

Kovine BAKER, MED, PAKFONG, ROTGUS, mehki SVINEC, ODPADKE kupujemo po najvišjih cenah. Po robo posliemo. — »BUTONIA«, Zagreb, Horvačanska cesta 29, telefon 2261. 5208

PERJE

kemično čiščeno, za pernice in blazine, kg Din 60.—. Belo gosje perje, skubljeno, kg Din 200.—, prima beli puh, kg Din 400.—, razpošilja po povzetju

Josip Brozović

ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 18. Lastna tvornica perja

Na ljubljanskih velesojnih zaslovela Jarčeve KRANJSKE

KLOBASE

razpošilja od 5 kg naprej trdka K. JARC, Ljubljana, Hradeckega vas 35. 5172

KOT DRUŽABNIK in SODELAVEC

k dobrodušnemu podjetju ali trgovini pristopim s 100.000 do 150.000 Din. Sem trgovsko naobražen in vsestransko uporabljen. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »SAMOSTOJEN« 5943

MEHANIKI,

POZOR! Spomladi se bo oddal pripraven prostor za delavnico z avtogaražo pri hotelu »Stara pošta«, Kranj. Pogoji se izvejo pri g. Gorjanc, istotam. 5938

Modistka Horvat

STARI TRG

prodaja bele klobuke od 150 do 200 Din, dvobarvne po 170 Din, enobarvne po 140 Din, različne baržunaste in druge novosti po najnižjih cenah. Zalni klobuki v zalogi.

TRGOV. IZOBRAZEN

vsestransko uporabljen gospod srednjih let, vešč tudi pisarniških del, išče službo, na željo položi kavgico do 100.000 Din. — Ponudbe pod šifro »ZANESLJIV« 5941 na upravo »Slovenca«.

VAJENEC ki ima veselje do trgovine, se sprejme. Pogoji: primerna šolska naobrazba in oskrba pri svojih. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 5949.

Telegrafične drogove,

kostanjeve, jelove in bukove kupuje FRUCTUS, Ljubljana, Tabor št. 2. 5862

MLIN in ŽAGA

naprodaj na veliki, stalni vodi, kjer ni voda nikdar ne prevelika in ne premajhna. Jez naraven. Mlin je s 6 pari kamnov in stope. — Vse v najboljšem stanju. — Naslov v upravi lista pod štev. 5235.

Priporočamo trdtko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, belega in ručavega platna, šifone, kravata, raznih gumbov, žile, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Zahvala.

Vsem, ki so med dolgo, mukepolno boleznijo izkazovali krščanska dela usmiljenja naši dobri mami, gospej

Elizabeti Kette

in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti, bodisi v Kamniku, bodisi na Bledu, kakor tudi darovalcem vencev in cvetja, izrekava priskrbo zahvalo. Istotako se zahvaljuje vsem za mnogobrojne izraze sožalja. — BOG PLATI!

Kamnik, dne 24. septembra 1924.

OTON in MARA KETTE.

„SLOVENEK“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali pa tudi v

priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

za oglase

v tem med našim ljudstvom po deželi najbolj

zagotovi oglaševalcu gotov uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

priporočljiv!

IVAN ZAKOTNIK

mesni tesarski mojster Telefon št. 379 Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsekovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrejša hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.

Parna žaga

Tovarna furnirja

Za centralne kurjave

najprimernejši je visokokalorični Trobnodolski premog. Dobavlja ga po originalni rudniški ceni gl. zastopnik premogokopa TROBNIDOL

DOM. ČEBIN

TRG. S PREGOM LJUBLJANA, Wolfova ul. 1./II.

Inserirajte v »Slovencu«!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovan'a vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjemi in krediti vsak vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Brojzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548